

DNB Good Practices

Wtt 2018

Consultatieversie

DeNederlandscheBank

EUROSYSTEM

Inhoudsopgave

1 Inleiding

2 Integere en beheerste
bedrijfsvoering

3 Cliëntenonderzoek

4 Vastlegging

5 Training en opleiding

Afkortingenlijst

Begrippenlijst

1 Inleiding

1.1 Integriteitstoezicht DNB

De Nederlandsche Bank (DNB) houdt op grond van de Wet toezicht trustkantoren 2018 (Wtt 2018) toezicht op trustkantoren.¹ Trustkantoren zijn partijen die beroeps- of bedrijfsmatig één of meer trustdiensten verlenen. Voorbeelden van veelvoorkomende trustdiensten zijn het fungeren als bestuurder van een rechtspersoon of het aanbieden van een postadres in combinatie met andere werkzaamheden (zoals het voeren van administratie).²

Trustkantoren zijn poortwachters en hebben mede als doel het beschermen van de integriteit van het Nederlandse financiële stelsel. Naast trustkantoren is er nog een breed scala aan (financiële) instellingen die aangewezen zijn als poortwachter. Op deze instellingen houdt onder meer DNB toezicht op grond van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft).

1.1 Integriteitstoezicht DNB	3
1.2 Aanleiding	4
1.3 Status Good Practices	4
1.4 Opbouw van de GP Wtt 2018	4
1.5 Toekomstige aanpassingen	4
1.6 Status van andere beleidsuitingen van DNB over integriteitstoezicht	5
1.7 Juridisch kader	5
1.7.1 Relevante (internationale) wet- en regelgeving	5
1.7.2 (Internationale) beleidsuitingen	5
1.7.3 Risicogebaseerde benadering (verschil Wwft en Wtt 2018)	6

¹ Op 19 juni 2024 is als onderdeel van het EU AML-pakket, de Verordening (EU) 2024/1624 gepubliceerd. Deze verordening is per 10 juli 2024 in werking getreden en zal grotendeels per 10 juli 2027 van toepassing zijn. Verwacht wordt dat in de loop van 2025 meer duidelijkheid komt over de verwachte wijzigingen van nationale wetgeving als gevolg hiervan.

² Voor de definitie van trustdiensten, zie artikel 1 Wtt 2018.

1.2 Aanleiding

In 2024 publiceerde DNB de DNB Q&As en Good Practices Wwft (Q&A/GP Wwft) onder meer om Wwft-instellingen meer richting te geven bij de toepassing van een risicogebaseerde benadering voor het cliëntenonderzoek en de voortdurende controle.³ Trustkantoren dienen in het geval van trustdienstverlening de Wtt 2018 en de Wwft toe te passen. Aan de nadere eisen die in de Wtt 2018 worden gesteld aan trustkantoren, is in de Q&A/GP Wwft geen aandacht besteed.

De Wtt 2018 is op 1 januari 2019 in werking getreden. DNB heeft in zowel de periode voor inwerkingtreding als in de afgelopen jaren diverse beleidsuitingen gedaan die betrekking hadden op de Wtt 2018 en de daarin opgenomen normen.⁴ De publicatie van de Q&A/GP Wwft (de herziening van de leidraad Wwft) en gesprekken met de sector, hebben DNB ertoe besluiten om één beleidsuiting te publiceren, die specifiek ziet op de Wtt 2018.

1.3 Status Good Practices

Good Practices bevatten suggesties of aanbevelingen voor trustkantoren. Het zijn voorbeelden van naleving van wet- en regelgeving die naar het oordeel van DNB goede invulling geven aan de verplichtingen uit wet- en regelgeving. Trustkantoren zijn vrij om een andere toepassing te kiezen, zolang die voldoet aan de wet- en regelgeving en de instelling dit gemotiveerd kan aantonen.

Met de Good Practices Wtt 2018 (GP Wtt 2018) beoogt DNB te zorgen voor een actueel document dat trustkantoren een overzicht geeft van de verplichtingen uit hoofde van de Wtt 2018 en richting geeft bij de toepassing van de normen hiervan. De GP Wtt 2018 beoogt geen uitputtend overzicht te geven van alle verplichtingen die op trustkantoren rusten.

³ Zie <https://www.dnb.nl/media/meiddba/dnb-qas-en-good-practices-wwft.pdf>.

⁴ Zie bijvoorbeeld de Factsheet Wet toezicht trustkantoren 2018 en de Good Practices Transactiemonitoring voor Trustkantoren.

⁵ Het EU AML-pakket wordt in deze beleidsuiting buiten beschouwing gelaten, maar zal in de toekomst leiden tot herziening van deze beleidsuiting.

1.4 Opbouw van de GP Wtt 2018

Deze beleidsuiting bestaat uit een beschrijving van het juridische kader, een overzicht van de relevante nationale en internationale beleidsuitingen, aangevuld met voorbeelden in de vorm van Good Practices. Niet iedere paragraaf bevat een juridisch kader of Good Practices. De GP Wtt 2018 is als volgt opgebouwd. In hoofdstuk 2 komt de integere en beheerste bedrijfsvoering aan de orde. In hoofdstuk 3 wordt het cliëntenonderzoek behandeld. De Good Practices die zien op het cliëntenonderzoek gaan ervan uit dat een trustkantoor trustdiensten a en b verleent als bedoeld in artikel 1 Wtt 2018. Er zijn dus geen Good Practices opgenomen die zien op cliëntenonderzoek dat verricht moet worden bij andere trustdiensten. In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op de vastlegging van het cliëntenonderzoek. Hoofdstuk 5 behandelt ten slotte het opleidingsvereiste.

1.5 Toekomstige aanpassingen

In dit document wordt uitgegaan van de geldende wet- en regelgeving.⁵ Er kan aanleiding zijn om dit document aan te passen. Zo zijn er doorlopende ontwikkelingen in wet- en regelgeving. Ook kunnen onderzoeken of signalen leiden tot nieuwe Good Practices. De GP Wtt 2018 zal indien daar aanleiding toe is worden geëvalueerd en aangepast.

1.6 Status van andere beleidsuitingen van DNB over integriteitstoezicht

De Q&A/GP Wwft is van toepassing op trustkantoren, met uitzondering van de bepalingen die zien op het cliëntenonderzoek. De systematische integriteitsrisicoanalyse (SIRA) waarover trustkantoren moeten beschikken op grond van artikel 10 Btt 2018 maakt geen onderdeel uit van deze beleidsuiting, aangezien relevante Good Practices voor trustkantoren zijn opgenomen in de DNB SIRA Good Practices.⁶

De Sanctiewet 1977 (Sw) wordt niet behandeld in de Q&A/GP Wwft en deze GP Wtt 2018. Het deel van de voormalige leidraad Wwft en Sw dat ziet op Sw is bij publicatie van de QA/GP Wwft ongewijzigd apart gepubliceerd.⁷ Het Hoofdstuk Sanctieregelgeving zal te zijner tijd worden herzien samenhangend met de modernisering van de Sw. Voor guidance op het gebied van sancties kan deze beleidsuiting geraadpleegd worden. DNB heeft verder een groot aantal beleidsuitingen gedaan ten aanzien van de Wtt 2018. De GP Wtt 2018 vervangt een aantal bestaande beleidsuitingen van DNB die zien op de Wtt 2018.⁸

Naast de GP Wtt 2018 en de Q&A/GP Wwft, heeft DNB nog meer beleidsuitingen gepubliceerd over integriteitswetgeving. Op de website van DNB: "Open Boek Toezicht" is een overzicht opgenomen van alle (algemene, dan wel sectorspecifieke) beleidsuitingen van DNB inzake integriteitswetgeving.⁹

1.7 Juridisch kader

1.7.1 Relevante (internationale) wet- en regelgeving

Vanwege het feit dat met trustdienstverlening bijzondere integriteitsrisico's samenhangen is in 2004 een sectorspecifieke regeling ingevoerd, namelijk de Wet toezicht trustkantoren (Wtt). De Wtt is met de inwerkingtreding van de Wtt 2018, ingetrokken. Het toezicht van DNB op trustkantoren is op dit moment gebaseerd op de Wtt 2018, het Besluit toezicht trustkantoren 2018 (Btt 2018) en de Regeling toezicht trustkantoren 2018 (Rtt 2018). De Wwft is eveneens van toepassing op trustkantoren op grond van artikel 1a lid 4 sub f Wwft. Op grond van artikel 3 lid 14 Wwft geldt dat onder het cliëntenonderzoek in de zin van artikel 3 lid 1 Wwft moet worden verstaan de maatregelen die zijn voorgeschreven krachtens hoofdstuk 4 van de Wtt 2018.

Bij invulling en toepassing van de Wtt 2018 en de Wwft moeten trustkantoren ook voldoen aan andere (aanverwante) wet- en regelgeving. In het bijzonder noemt DNB de Algemene Verordening Gegevensbescherming. DNB verwijst voor nadere toelichting over verplichtingen die uit die regelgeving voortvloeien naar de bevoegde autoriteiten (in dit geval de Autoriteit Persoonsgegevens).

1.7.2 (Internationale) beleidsuitingen

Gelet op de achtergrond van de Wtt 2018 is het aantal relevante internationale beleidsuitingen beperkt. De FATF, de wereldwijde organisatie die dwingende standaarden ontwikkelt op het gebied van het bestrijden van witwassen en het financieren van terrorisme, heeft guidance gepubliceerd voor trustkantoren. In die guidance biedt de FATF handvatten voor trustkantoren om een adequate analyse van de risico's op witwassen en

⁶ De SIRA Good Practices kan via deze link geraadpleegd worden: <https://www.dnb.nl/media/wyafkd5e/dnb-sira-good-practices-nl.pdf>.

⁷ Zie <https://www.dnb.nl/voor-de-sector/open-boek-toezicht/wet-regelgeving/sanctiewet-1977-sw/hoofdstuk-sanctieregelgeving-uit-de-dnb-leidraad-wwft-en-sw-december-2020/>.

⁸ De volgende beleidsuitingen komen te vervallen: Good Practices Transactiemonitoring voor Trustkantoren, Factsheet Wet toezicht trustkantoren 2018 en Factsheet Cliëntenonderzoek door Trustkantoren in relatie tot het rapport "Van herstel naar balans".

⁹ Zie [Toezicht op Trustkantoren | De Nederlandsche Bank](#). Het is aan trustkantoren zelf om vast te stellen of een specifieke uiting op haar van toepassing is.

terrorismedinanciering uit te voeren en een effectief beheersingskader op te stellen.¹⁰ DNB is betrokken geweest bij de totstandkoming van deze uiting. De Europese toezichthouders, zoals de Europese bankenautoriteit (EBA), hebben geen specifieke guidance gepubliceerd voor de trustkantoren. De EBA heeft wel guidance gepubliceerd die ook op trustkantoren van toepassing is.¹¹ DNB verwacht dat trustkantoren hieraan voldoen. Ook verwacht DNB dat trustkantoren actief op de hoogte blijven van nieuwe Europese wet- en regelgeving en guidance en die – waar nodig – meenemen bij het opstellen en toepassen van gedragslijnen, procedures en maatregelen.¹²

Voor wat betreft de toepassing van de Wwft door trustkantoren geldt dat trustkantoren de Q&A/GP Wwft en de GP Wtt 2018 in samenhang met de Algemene leidraad van de ministeries van Financiën en Justitie en Veiligheid moeten lezen.

1.7.3 Risicogebaseerde benadering (verschil Wwft en Wtt 2018)

Gezien het belang dat DNB hecht aan de risicogebaseerde benadering als onderdeel van de Wwft, acht zij het ook van belang om stil te staan bij het verschil met de systematiek die geldt op grond van de Wtt 2018. Bij de invoering van de Wtt 2018 heeft de wetgever vanwege de inherente hoge integriteitsrisico's die zijn verbonden aan het verlenen van trustdiensten ervoor gekozen om voor elk aspect van het cliëntenonderzoek een wettelijk bepaald resultaat voor te schrijven. Slechts voor de onderdelen van het cliëntenonderzoek die naar hun aard niet kunnen leiden tot vaststelling met zekerheid wordt een inspanningsverplichting voorgeschreven. Met het op deze wijze expliciteren van de verschillende cliëntenonderzoeksmaatregelen heeft de wetgever beoogd de verplichting tot het verrichten van cliëntenonderzoek voor trustkantoren verder te verduidelijken en naleving te bevorderen.¹³

De Wtt 2018 kent een andere benadering voor het uitvoeren van het cliëntenonderzoek dan de risicogebaseerde benadering van de Wwft. Zo is artikel 3 lid 8 Wwft dat ziet op het afstemmen van het cliëntenonderzoek op de risicogevoeligheid van de cliënt, zakelijke relatie, product of transactie op grond van artikel 3 lid 14 Wwft niet op trustkantoren van toepassing. Ook het vereenvoudigd cliëntenonderzoek uit de Wwft geldt niet voor trustkantoren. Trustkantoren kunnen de intensiteit van de maatregelen die zij nemen niet verlagen in laag risico gevallen.

DNB hanteert een risicogebaseerde benadering in de wijze waarop zij toezicht houdt. Dit vormt de basis van het toezicht door DNB, ook ten aanzien van trustkantoren. DNB zet de beschikbare toezichtcapaciteit daar in waar de integriteitsrisico's het grootst zijn. De intensiteit van het toezicht neemt toe naarmate het materialiseren van risico's grotere consequenties heeft voor het vertrouwen in de sector. In haar aanpak sluit DNB aan bij de richtsnoeren inzake risicogebaseerd toezicht van de EBA.¹⁴

¹⁰ Zie ook <https://www.dnb.nl/nieuws-voor-de-sector/oud/risk-based-approach-trust-and-company-service-providers-fatf/>.

¹¹ Zoals de Guidelines on ML/TF risk factors.

¹² Zoals toekomstige uitingen van de EU anti-witwastoezichthouder (AMLA).

¹³ Kamerstukken II 2017-2018, 34910, nr. 3, p. 9.

¹⁴ Zie ook Q&A/GP Wwft, p.7.

2 Integere en beheerste bedrijfsvoering

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op een aantal verplichtingen dat verband houdt met de integere en beheerste bedrijfsvoering van een trustkantoor. In paragraaf 2.2 wordt stilgestaan bij de verplichting voor trustkantoren om te beschikken over ten minste twee dagelijks beleidsbepalers. In paragraaf 2.3 worden de compliance- en auditfunctie behandeld. Paragraaf 2.4 behandelt de meldplicht om incidenten te melden. In paragraaf 2.5 wordt ten slotte ingegaan op de risicoclassificatie.

2.2 Twee dagelijks beleidsbepalers

Juridisch kader

Artikel 11 Wtt 2018 verplicht dat ten minste twee natuurlijke personen het dagelijks beleid van een trustkantoor in Nederland bepalen. Deze personen verrichten hun werkzaamheden in verband daarmee vanuit Nederland. Een trustkantoor dient blijvend aan dit vereiste te voldoen. Bij belet of ontstentenis van één of meer dagelijks beleidsbepalers dient zij onverwijld voor vervanging te zorgen.¹⁵

DNB kan op aanvraag geheel of gedeeltelijk, al dan niet voor bepaalde tijd, ontheffing verlenen voor dit vereiste. De aanvrager dient in dat geval aan te tonen dat redelijkerwijs niet kan worden voldaan aan de verplichting en dat de belangen die het vereiste beoogt te beschermen voldoende worden gewaarborgd. Uit de toelichting op de wet volgt dat een dergelijke ontheffing slechts bij uitzondering verleend kan worden. Een voorbeeld van een dergelijk geval, is het overlijden van een bestuurder.¹⁶

¹⁵ Kamerstukken II 2017-2018, 34910, nr. 3, p. 42.

¹⁶ Kamerstukken II 2017-2018, 34910, nr. 3, p. 42.

2.1 Inleiding	7
2.2 Twee dagelijks beleidsbepalers	7
2.3 Compliance- en auditfunctie	8
2.3.1 Compliancefunctie	8
2.3.2 Auditfunctie	11
2.4 Incidenten	13
2.5 Risicoclassificatie	15

Daarbij geldt dat het beleid van een trustkantoor (mede)bepaald dient te worden door personen die geschikt en betrouwbaar zijn. Voorafgaand aan de benoeming van een (mede)beleidsbepaler dient deze persoon door DNB geschikt en betrouwbaar bevonden te zijn.¹⁷

De volgende wet- en regelgeving is met name relevant:

- Artikel 10 Wtt 2018
- Artikel 11 Wtt 2018
- Artikel 4 tot en met 8 Btt 2018

De volgende overige beleidsuitingen zijn met name relevant:

- [Toetsingen van bestuurders en commissarissen \(dnb.nl\)](#)

Ratio

De eis van een tweehoofdige dagelijkse leiding voor trustkantoren is door de wetgever ingesteld met het oog op de waarborging van de continuïteit en de kwaliteit van de uitoefening van het bedrijf.¹⁸ Daarnaast draagt het hebben van twee dagelijks beleidsbepalers bij aan het organiseren van voldoende kritisch vermogen binnen de organisatie, zodat een integere en beheerste bedrijfsvoering bij het trustkantoor beter gewaarborgd wordt.¹⁹

Good practice(s)

Good practice – Benoemen van meer dan twee dagelijks beleidsbepalers

Een trustkantoor heeft twee dagelijks beleidsbepalers en kan daarmee meer risico lopen om niet blijvend te kunnen voldoen aan de eis van het hebben van twee dagelijks beleidsbepalers. Indien één van de twee dagelijks beleidsbepalers besluit uit functie te treden, bijvoorbeeld om over te stappen naar een ander trustkantoor, een andere sector, of om met pensioen te gaan, zal het trustkantoor immers een nieuwe

dagelijks beleidsbepaler moeten benoemen. Het trustkantoor is zich ervan bewust dat een dergelijke situatie niet een uitzonderlijke situatie is waarvoor de wetgever in de mogelijkheid van een ontheffing heeft voorzien. Ten behoeve van de continuïteit benoemt het trustkantoor daarom een derde dagelijks beleidsbepaler.

Good practice – Rekening houden met de termijn voor toetsing

Een trustkantoor heeft twee dagelijks beleidsbepalers en één van hen kondigt aan te stoppen met diens functie. Het trustkantoor is zich bewust van de geschiktheids- en betrouwbaarheidsvereisten voor een dagelijks beleidsbepaler. Het trustkantoor dient tijdig het toetsingsverzoek voor de nieuwe dagelijks beleidsbepaler in, waarbij zij rekening houdt met de voor DNB geldende beslistermijn. Het trustkantoor overlegt tevens met de vertrekkende dagelijks beleidsbepaler op welke termijn deze uit functie zal treden, zodat voortdurend voldaan wordt aan de eis van het hebben van twee dagelijks beleidsbepalers.

2.3 Compliance- en auditfunctie

2.3.1 Compliancefunctie

Juridisch kader

De Wtt 2018 vereist dat een trustkantoor beschikt over een compliancefunctie, die op een effectieve en onafhankelijke wijze wordt ingevuld.

Taak

De Wtt 2018 bepaalt dat de compliancefunctie gericht is op het controleren van de naleving door het trustkantoor van wettelijke voorschriften en

¹⁷ Ook voor andere personen, zoals de UBO, en indien hiervan sprake is, een toezichhoudend orgaan alsmede een houder van een gekwalificeerde deelneming, gelden vereisten ten aanzien van de betrouwbaarheid en geschiktheid, afhankelijk van de specifieke rol.

¹⁸ Kamerstukken II 2017-2018, 34910, nr. 3, p. 7.

¹⁹ Kamerstukken II 2017-2018, 34910, nr. 3, p. 42.

interne regels van het trustkantoor. Het Btt 2018 bepaalt dat de compliance-functie op permanente en systematische wijze zorgdraagt voor het identificeren, analyseren en beoordelen van, het adviseren over, het monitoren van en het rapporteren over het risico van ontoereikende naleving van de wet, het procedurehandboek, het beleid, de procedures en maatregelen door het trustkantoor.²⁰

Onafhankelijkheid

Het Btt 2018 bepaalt dat de natuurlijke personen die de compliancefunctie uitoefenen, niet betrokken zijn bij de activiteiten die zij controleren, te weten de werkzaamheden die verricht worden ten aanzien van cliënten. Verder bepaalt het Btt 2018 dat de compliancefunctie op haar beurt ook niet uitgeoefend mag worden door natuurlijke personen die betrokken zijn bij de uitvoering van de auditfunctie. Tot slot is het van belang dat één beleidsbepaler is aangewezen die de bestuurlijke verantwoordelijkheid voor de compliancefunctie draagt. Deze beleidsbepaler mag niet ook de bestuurlijke verantwoordelijkheid dragen voor de uitvoering van de auditfunctie. Uit het Btt 2018 volgt dat beleidsbepalers niet direct betrokken mogen zijn bij de uitvoering van de werkzaamheden van de compliance-functie. Uit de toelichting bij het Btt 2018 volgt dat dit past in de gedachte dat de compliancefunctie geheel onafhankelijk moet kunnen functioneren.²¹

Verbod op uitbesteding compliancefunctie

Om een doorlopende controle van de naleving van de wet en interne regels van het trustkantoor zelf te bevorderen vereist de Wtt 2018 dat de compliancefunctie intern en permanent wordt ingevuld.²² Het uitbesteden van de compliancefunctie is niet toegestaan.

Voldoende autoriteit, middelen, deskundigheid en toegang tot informatie

Verder vereist het Btt 2018 dat het organisatieonderdeel dat de compliance-functie uitvoert voor de effectieve en onafhankelijke uitvoering van deze functie over voldoende autoriteit, middelen, deskundigheid en toegang tot alle noodzakelijke informatie beschikt. Dit betekent dat de betreffende medewerkers voldoende gezag, kennis en kunde hebben om de functie effectief te vervullen. De hiertoe vereiste opleiding en ervaring zijn afhankelijk van het type dienstverlening van het trustkantoor en de daaruit voortvloeiende integriteitsrisico's.²³

Om de inhoudelijke vervulling van de compliancefunctie uit te werken en te waarborgen dat sprake is van voldoende omvang en kwaliteit van de functie, is in het Btt 2018 een aantal nadere verplichtingen opgenomen, waaronder, dat:

- de compliancefunctie een aantal activiteiten structureel verricht om tekortkomingen door het trustkantoor te identificeren;
- de compliancefunctie beschikt over een risicogebaseerd jaarlijks werkprogramma waarin de werkwijze is beschreven;
- het trustkantoor bij het invullen van de functie in aantal personen en werkzame uren rekening houdt met het aantal cliënten van het trustkantoor, de aard van zijn werkzaamheden en de daaraan verbonden integriteitsrisico's, vastgesteld en onderbouwd in een schriftelijke analyse.

De volgende wet- en regelgeving is met name relevant:

- Artikel 15 lid 1 Wtt 2018
- Artikel 16 lid 2 Wtt 2018
- Artikel 17 Btt 2018
- Artikel 19 Btt 2018

²⁰ Stb. 2018, 463, p. 19.

²¹ Stb. 2018, 463, p. 19.

²² Stb. 2018, 463, p. 18.

²³ Stb. 2018, 463, p. 18.

Ratio

Een van de belangrijkste doelstellingen van de Wtt 2018 en het Btt 2018 is een verdergaande professionalisering van trustkantoren.²⁴ Hierbij hoort het three lines of defense model.²⁵ De compliancefunctie fungeert in dat kader als tweede lijn door tekortkomingen of gebreken te identificeren en aan het bestuur te rapporteren, zodat deze adequaat binnen de eerste lijn kunnen worden geadresseerd door het management.

Good practice(s)

Good practice – Werkprogramma's

De compliancefunctie van een trustkantoor heeft, conform artikel 17 lid 3 Btt 2018, een risicogebaseerd jaarlijks werkprogramma vastgesteld dat is afgestemd op het aantal cliënten van het trustkantoor, de aard van de activiteiten en de daaraan verbonden integriteitsrisico's.

Het trustkantoor heeft in het werkprogramma voor elk onderdeel zoals vermeld in artikel 17 lid 3 Btt 2018 beschreven:

- welke activiteiten zullen worden uitgevoerd en de te verwachten uren die hiervoor nodig zijn;
- over welke periode deze activiteiten zich zullen uitstrekken; en
- op welke manier deze activiteiten zullen worden uitgevoerd.

Aangezien het werkprogramma risicogebaseerd is opgesteld, verschillen de uit te voeren activiteiten per jaar afhankelijk van de geïdentificeerde risico's. Door de auditfunctie gesignaleerde tekortkomingen worden (als onvoorziene omstandigheid) in de periode direct na het uitbrengen van de auditrapportage geadresseerd. Er is voldoende ruimte ingebouwd voor het adequaat adresseren van de tekortkomingen die ten tijde van het opstellen van het werkprogramma niet bekend waren en ad hoc kwesties.

Good practice – Omvang van de compliancefunctie en schriftelijke analyse

Het trustkantoor heeft in de schriftelijke analyse van de omvang van de compliancefunctie, de omvang niet alleen onderbouwd aan de hand van het aantal cliënten, de aard van de werkzaamheden en de daaruit voortvloeiende integriteitsrisico's, maar ook afgestemd op de in het werkprogramma beschreven activiteiten. Het trustkantoor zorgt ervoor dat de omvang van de compliancefunctie toereikend is om de in het werkprogramma genoemde elementen te kunnen vervullen. Hierbij is het op basis van de concrete verantwoordelijkheden en werkzaamheden van de betrokken medewerkers duidelijk dat zij daadwerkelijk tot de compliancefunctie gerekend kunnen worden.

Good practice – Voldoende autoriteit, middelen, deskundigheid en toegang tot alle noodzakelijke informatie

In het Compliance Charter van het trustkantoor is toegelicht dat de compliancefunctie beschikt over voldoende autoriteit, middelen, deskundigheid en toegang tot alle noodzakelijke informatie. Deze elementen zijn ook zichtbaar in de praktijk. Zo adviseert de compliancefunctie het bestuur gevraagd en ongevraagd, wordt de compliancefunctie regelmatig door het bestuur betrokken en worden de adviezen opgenomen in compliance rapportages aantoonbaar opgevolgd. De betrokkenheid van de compliancefunctie blijkt ook uit de notulen van de bestuursvergaderingen. Naast de besprekingen in het teken van de compliancerapportages vindt waar nodig ook op ad hoc basis overleg plaats met voldoende vastlegging.

²⁴ Zie bijvoorbeeld *Kamerstukken II 2017-2018, 34910 nr. 3, p. 7.*

²⁵ *Stb. 2018, 463, p. 19.*

Good practice – Doorlopende systematische analyse en rapportage

In het beleid van het trustkantoor en het werkprogramma van de compliancefunctie is vastgelegd hoe invulling wordt gegeven aan de rapportageverplichting, inclusief frequentie en wijze van rapportage. De compliancefunctie verstrekt minimaal eens per kwartaal een compliancerapportage aan het bestuur waarbij de bevindingen in een overleg met het bestuur zijn besproken. De rapportages hebben diepgang, geven blijk van een doorlopende systematische analyse van gegevens en omvatten in ieder geval:

- een grondige identificatie, analyse en beoordeling van de risico's op ontoereikende naleving van wetgeving, het procedurehandboek, en het interne beleid en de procedures;
- een beoordeling van de kwaliteit van dienstverleningsdossiers (DVD's) waarbij is vermeld welke dossiers op welke integriteitsrisico's zijn gemonitord, of integriteitsrisico's adequaat door de eerste lijn zijn ondervangen en of relevante wettelijke bepalingen en interne regels zijn nageleefd;
- advies aan het bestuur aangaande specifieke risico's voortvloeiend uit het door de eerste lijn uitgevoerde cliëntenonderzoek in een DVD dan wel in algemene zin, bijvoorbeeld tekortkomingen in het procedurehandboek.

Uit de rapportages blijkt hoe opvolging is/wordt gegeven aan eerder geïdentificeerde tekortkomingen.

2.3.2 Auditfunctie

Juridisch kader

De Wtt 2018 bepaalt dat trustkantoren verplicht zijn in een onafhankelijke auditfunctie te voorzien.

Taken en werkzaamheden

De auditfunctie heeft als hoofdtaak het controleren van de naleving van het bij of krachtens de Wtt 2018, de Wwft en de Sw bepaalde en de uitoefening van de compliancefunctie. Hierbij dient in het bijzonder aandacht te worden besteed aan het controleren van de werking van gedragslijnen, procedures en maatregelen om geïdentificeerde integriteitsrisico's te beheersen. Daarbij dienen gebreken aan het bestuur gemeld te worden zodat de personen die het dagelijks beleid van het trustkantoor bepalen de noodzakelijke wijzigingen kunnen doorvoeren.

Uit de toelichting op de wet volgt dat de intensiteit van de invulling van de auditfunctie dient te worden afgestemd op het risicoprofiel van het trustkantoor.²⁶ Ten minste eenmaal per jaar wordt een audit uitgevoerd door een goed toegeruste auditfunctie. Dit impliceert dat de auditfunctie beschikt over voldoende deskundigheid en toegang tot alle noodzakelijke informatie.

Onafhankelijkheid

De in de wet opgenomen eis van onafhankelijkheid impliceert dat personen die deze functie uitoefenen, niet betrokken zijn bij de eerste- en tweedelijns-activiteiten die zij controleren. Het Btt 2018 vereist daarnaast dat één beleidsbepaler is aangewezen die de bestuurlijke verantwoordelijkheid voor de auditfunctie draagt. Beleidsbepalers mogen niet direct betrokken zijn bij de werkzaamheden van de auditfunctie. Uit de toelichting bij het Btt 2018 volgt dat dit past in de gedachte dat de auditfunctie geheel onafhankelijk moet kunnen functioneren.²⁷

²⁶ Kamerstukken II 2017-2018, 34910 nr. 3, p. 44-45.

²⁷ Stb. 2018, 463, p. 19.

Uit de toelichting bij het Btt 2018 volgt dat de auditfunctie bij voorkeur wordt uitbesteed aan een externe partij om zo te bewerkstelligen dat de compliancefunctie met voldoende kritisch vermogen en onbevangenheid wordt beoordeeld. Indien wordt gekozen voor interne vervulling, moet het trustkantoor voldoende waarborgen hebben geregeld voor de onafhankelijkheid en deskundigheid van de functie om een integriteitsaudit te verrichten.²⁸

De volgende wet- en regelgeving is met name relevant:

- Artikel 15 lid 2 Wtt 2018
- Artikel 16 lid 1 Wtt 2018
- Artikel 18 lid 1 Btt 2018
- Artikel 18 lid 2 Btt 2018
- Artikel 19 Btt 2018

Good practice(s)

Good practice – Auditrapportage en opvolging

De auditfunctie heeft, conform artikel 18 lid 1 Btt 2018, ten minste één audit per jaar uitgevoerd op grond van een gedetailleerd (meerjaren) auditplan. Dit plan is gebaseerd op een robuuste risicoanalyse en bepaalt de scope van de audits. De intensiteit van het aantal en de omvang van de te verrichten audits zijn aantoonbaar afgestemd op het risicoprofiel van het trustkantoor, waarbij in ieder geval jaarlijks een audit uitgevoerd wordt. De bevindingen van deze controles worden, conform artikel 19, derde lid, Btt 2018, rechtstreeks gerapporteerd aan het bestuur. Geconstateerde bevindingen worden door het trustkantoor vertaald naar aanscherping van de maatregelen. De auditfunctie stelt jaarlijks vast in hoeverre dit voldoende is geweest.

Good practice - Inhoud auditrapportage

De auditrapportage bevat bijvoorbeeld de volgende onderdelen:

- de definitieve datum waarop de rapportage is voltooid;
- een uitgebreide beschrijving van de doelstellingen;
- een overzicht van de voorgaande uitgevoerde audits, met daarin beschreven de data van de controle(s), de scope van de controle(s), de tijdsperiode van de controle(s), de weergave van de controles of het oordeel, en de namen van de auditor(s);
- een gedetailleerde beschrijving van de scope van de audit;
- een beknopte beschrijving van de toegepaste auditaanpak, de methodologie en onderbouwing voor de omvang van de steekproef;
- data waarop controle(s) hebben plaatsgevonden;
- de tijdsperiode die de audit beslaat;
- weergave van de conclusies of het oordeel, inclusief toelichting, en een beoordeling van:
 - de effectiviteit van de organisatie-inrichting;
 - de effectiviteit van de in de bedrijfsprocessen geïntegreerde procedures en maatregelen;
 - de effectiviteit van de compliancefunctie;
- een beschrijving van de auditresultaten, voorzien van aanvullende informatie;
- de namen van de auditors die aan de audit hebben gewerkt;
- de namen en functies van de personen aan wie de rapportage is overhandigd;
- een reactie van het bestuur op de bevindingen, inclusief een plan met vastgestelde periode voor het herstellen van eventuele tekortkomingen.

²⁸ Stb. 2018, 463, p. 17-18.

2.4 Incidenten

Juridisch kader

De Wtt 2018 bepaalt dat een trustkantoor incidenten onverwijld dient te melden aan DNB.

Definitie incident

Een incident is een gedraging of gebeurtenis die een ernstige bedreiging vormt voor de integere bedrijfsvoering van het trustkantoor. Uit de toelichting op de wet volgt dat incidenten betrekking kunnen hebben op een cliënt of doelvennootschap, maar ook op gedragingen van medewerkers en bestuurders van het trustkantoor zelf of een derde.²⁹ Hierbij moet het trustkantoor goed de afweging maken of de gedraging of gebeurtenis potentieel impact kan hebben op de integere bedrijfsvoering van het trustkantoor. Als stelregel kan genomen worden dat bij twijfel of sprake is van een incident, deze gemeld moet worden.³⁰

Opvolging en vastlegging incidenten

Het trustkantoor neemt maatregelen om risico's te beheersen en herhaling te voorkomen, en draagt zorg voor administratieve vastlegging van de incidenten en de bedoelde maatregelen. Deze vastlegging houdt het trustkantoor voor de toezichthouder beschikbaar. Eventuele mitigerende maatregelen die het trustkantoor neemt naar aanleiding van een incident doen niet af aan de meldplicht.³¹

De volgende wet- en regelgeving is met name relevant:

- Artikel 20 Wtt 2018
- Artikel 16 Btt 2018
- Artikel 9 Rtt 2018

De volgende overige beleidsuitingen zijn met name relevant:

- [Melden incidenten \(dnb.nl\)](#)

²⁹ Kamerstukken II 2017-2018, 34910, nr. 3, p. 46.

³⁰ Kamerstukken II 2017-2018, 34910, nr. 3, p. 46.

³¹ Kamerstukken II 2017-2018, 34910, nr. 3, p. 47.

Ratio

Het is belangrijk dat misstanden in de financiële sector gemeld en vervolgens waar nodig onderzocht kunnen worden. Dit draagt bij aan een integere financiële sector en aan financiële stabiliteit.

Incidentmeldingen zijn een belangrijke bron van informatie voor het toezicht van DNB. Op basis van incidentmeldingen kan DNB informatie vergaren per instelling en nagaan of de integere bedrijfsvoering goed functioneert. Daarnaast vormen incidentmeldingen een belangrijke bron voor DNB om inzicht te krijgen in eventuele sector brede aandachtspunten op het gebied van de integere bedrijfsvoering.

Good practice(s)

Good practice – Onderscheid tussen incidenten en signalen

Een trustkantoor maakt in haar beleid het onderscheid tussen signalen en incidenten. Zowel een incident als een signaal worden vastgelegd in een daartoe bestemd intern register. Zodra een situatie ontstaat die kan worden gekenmerkt als een gebeurtenis die mogelijk kwalificeert als een incident, maakt het trustkantoor een afweging of daadwerkelijk sprake is van een incident in de zin van artikel 20 Wtt 2018 dat onverwijld aan de toezichthouder moet worden gemeld.

Indien de gebeurtenis niet kwalificeert als incident in de zin van de Wtt 2018 zal worden volstaan met de vaststelling dat sprake is van een signaal. Er zal niet overgegaan worden tot het melden van de gebeurtenis aan de toezichthouder.

Good practice – Vastlegging

Een trustkantoor heeft een intern register ten behoeve van de registratie van incidenten (en, indien van toepassing, signalen). In dit register worden, voor zover mogelijk, vereisten voor het melden van een incident zoals opgenomen in artikel 9 Rtt 2018 vastgelegd. Daarbij kan gedacht worden aan een omschrijving van het incident, genomen maatregelen als gevolg van het incident en het al dan niet melden aan de FIU.

Good practice – Incidentmelding

Een compliance officer constateert dat in een DVD het integriteitsrisicoprofiel niet is opgesteld en ontbreekt. Bij een nadere steekproef blijkt dat dit bij meerdere DVD's het geval is. Dit heeft tot gevolg dat het trustkantoor gedurende langere periode niet heeft kunnen voldoen aan haar verplichting tot het uitvoeren van een voortdurende controle op diverse doelvennootschappen. Na advies van de compliance officer besluit het bestuur over te gaan tot een incidentmelding bij DNB en de interne procedure voor het afhandelen van een incident te volgen.

Good practice – Heldere procedures incidenten

Een trustkantoor heeft in haar procedures duidelijk vastgelegd wat de te nemen stappen zijn op het moment dat een medewerker geconfronteerd wordt met een gebeurtenis die mogelijk gekwalificeerd kan worden als incident. Voor iedere betrokkene in het proces, zoals het bestuur, de compliance officer of de medewerker, is vastgelegd welke acties deze moet uitvoeren alsmede welke verantwoordelijkheid deze hierbij heeft.

Good practice – Gezamenlijke besluitvorming

Een trustkantoor heeft in haar procedures opgenomen dat op het moment dat een gebeurtenis bij het bestuur dan wel de compliance officer kenbaar wordt gemaakt, er nog moet worden vastgesteld of de specifieke omstandigheden kwalificeren als een incident.

Conform procedures wordt het besluit of sprake is van een incident genomen door het bestuur van de instelling. Ten behoeve van de besluitvorming wordt er een advies opgesteld door de compliance officer. Bij het nemen van het besluit omtrent de vaststelling of sprake is van een incident wordt het advies van de compliance officer betrokken. Het bestuur komt zo samen met compliance tot een weloverwogen besluit, waarbij de eindverantwoordelijkheid voor het genomen besluit ligt bij het bestuur van het trustkantoor. Het besluit wordt, ongeacht de uitkomst, vastgelegd in het daartoe bestemde interne register.

Good practice – Uitvoeren van een olievlek analyse

Om te kijken of een gebeurtenis die kwalificeert als een incident verdere impact heeft op de portefeuille van een trustkantoor voert een trustkantoor een zogenaamde olievlekanalyse uit. Bij deze olievlek-analyse kijkt het trustkantoor in hoeverre de gebeurtenis uit het incident doorwerkt of van invloed is op de rest van haar portefeuille en of daartoe nadere maatregelen dienen te worden genomen.

Good practice – Monitoring beheersmaatregelen en onderzoek na melding

Omdat incidenten onverwijld aan de toezichthouder moeten worden gemeld, zijn op het moment van het doen van de melding vaak andere noodzakelijke stappen in het proces van het afhandelen van een incident nog niet gestart en/of afgerond. Denk daarbij aan het uitvoeren van nader onderzoek naar het incident, het uitvoeren van beheersmaatregelen en de uitvoering van een olievlekanalyse. Als het incident betrekking heeft op een cliënt of doelvennootschap, dan legt het trustkantoor het onderzoek en de beheersmaatregelen tevens vast in het betreffende DVD. Een trustkantoor houdt DNB na de melding ook op de hoogte van de voortgang van de beheersmaatregelen en de uitkomsten van de olievlek analyse.

2.5 Risicoclassificatie

Juridisch kader

Het Btt 2018 bepaalt dat een trustkantoor ten behoeve van een integere bedrijfsvoering beschikt over organisatorische en administratieve procedures en maatregelen die betrekking hebben op risicoclassificaties ten aanzien van cliënten, producten of diensten.

De verplichting om risicoclassificaties te hanteren dient onderscheiden te worden van de verplichting van trustkantoren om zorg te dragen voor een SIRA op grond van artikel 10 Btt 2018. De SIRA maakt geen onderdeel uit van deze beleidsuiting, aangezien relevante Good Practices voor trustkantoren zijn opgenomen in de DNB SIRA Good Practices.³²

De volgende wet- en regelgeving is met name relevant:

- Artikel 14 Wtt 2018
- Artikel 26 Wtt 2018
- Artikel 14 Btt 2018

Ratio

De regels over risicoclassificering hebben tot doel de analyse van integriteitsrisico's door trustkantoren te bevorderen.³³ Door een risicoprofiel te koppelen aan cliënten, producten en diensten kunnen afwijkende transacties beter worden gedetecteerd en integriteitsrisico's beheerst.

Good practice(s)

Good practice – Risicoclassificatie model

Een trustkantoor hanteert een (geautomatiseerd) model op basis waarvan zij haar cliënten, diensten en producten classificeert naar integriteitsrisico's. Het trustkantoor heeft in de SIRA een analyse gemaakt van haar integriteitsrisico's. Het trustkantoor heeft in het model een weging gemaakt van de risico's en de verschijningsvormen hiervan. Het trustkantoor classificeert haar cliënten en doelvennootschappen aan de hand van het model in één van de door haar gehanteerde risicoprofielen, namelijk hoog risico, midden risico en laag risico. Het trustkantoor heeft de te nemen beheersmaatregelen afgestemd op het risicoprofiel van de cliënt en doelvennootschap. Hoog risico cliënten en doelvennootschappen worden ten minste jaarlijks gereviewed, midden risico cliënten en doelvennootschappen worden ten minste één keer in de twee jaar gereviewed en laag risico cliënten en doelvennootschappen worden ten minste één keer in de drie jaar gereviewed.

Good practice – Hoog risico cliënten

Een trustkantoor levert trustdiensten aan een aantal doelvennootschappen met deelnemingen in hoog risico landen en sectoren. Op basis van haar risicoclassificatiemodel classificeert het trustkantoor de betreffende doelvennootschappen als hoog risico en neemt zij mitigerende maatregelen. Het trustkantoor heeft in haar beleid opgenomen dat het risicoprofiel hoog blijft ondanks de mitigerende maatregelen. Het trustkantoor vindt het belangrijk de doelvennootschap regelmatig te (her)beoordelen vanwege de integriteitsrisico's.

³² Zie de SIRA Good Practices.

³³ Stb. 2018, 463, p. 29 e.v.

3 Cliëntenonderzoek

3.1 Inleiding

Dit hoofdstuk gaat in op het cliëntenonderzoek. Trustkantoren verrichten cliëntenonderzoek om te voorkomen dat hun dienstverlening wordt misbruikt voor bijvoorbeeld witwassen, terrorismefinanciering of belastingontduiking.³⁴

Het cliëntenonderzoek dat trustkantoren dienen te verrichten heeft op bepaalde punten overlap met het cliëntenonderzoek op grond van de Wwft. Er gelden voor trustkantoren op grond van de Wtt 2018 daarnaast aanvullende verplichtingen vanwege de bijzondere aard van dienstverlening van trustkantoren en de hieraan verbonden hogere integriteitsrisico's. Het onderzoek dat een trustkantoor verricht ziet daarom ook niet alleen op de cliënt, maar ook op andere bij trustdienstverlening betrokken partijen, zoals de doelvennootschap.

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op een aantal verplichtingen van het cliëntenonderzoek. Hiermee wordt niet beoogd een volledig overzicht te geven. Daarnaast is ervoor gekozen om enkel het cliëntenonderzoek in het geval van trustdiensten a en b te behandelen. Allereerst wordt in paragraaf 3.2 ingegaan op het verbod op vroegtijdige dienstverlening. Paragraaf 3.3 behandelt het verbod op dienstverlening bij betrokkenheid van bepaalde landen. In paragraaf 3.4 wordt stilgestaan bij het onderzoek naar integriteitsrisico's. In paragraaf 3.5 worden vervolgens de verplichtingen van het cliëntenonderzoek behandeld. Paragraaf 3.6 zien ten slotte op het cliëntenonderzoek dat verricht moet worden in het geval van hogere risico's.

³⁴ Kamerstukken II 2017-2018, 34910, nr. 3, p. 8.

3.1 Inleiding	16	3.5.7 Eigendomsstructuur en formele zeggenschapsstructuur vaststellen	29
3.2 Verbod op vroegtijdige dienstverlening	17	3.5.8 Vaststellen strekking structuur van de groep	30
3.3 Verbod op dienstverlening bij betrokkenheid bepaalde landen	18	3.5.9 Herkomst en bestemming middelen doelvennootschap	31
3.4 Onderzoek naar integriteitsrisico's bij dienstverlening	19	3.5.10 Voortdurende controle	31
3.5 Cliëntenonderzoek	22	3.5.11 Vaststellen van de uiteindelijke belanghebbende van de cliënt en doelvennootschap	34
3.5.1 Onderscheid cliënt en doelvennootschap	22	3.5.12 Doel en beoogde aard van de zakelijke relatie vaststellen met betrekking tot cliënten	36
3.5.2 Integriteitsrisicoprofiel	23	3.5.13 Identificatie en verificatie van vertegenwoordiger alsmede het vaststellen of deze bevoegd is	36
3.5.3 Transactieprofiel	24	3.5.14 Vaststellen of cliënt ten behoeve van zichzelf optreedt	37
3.5.4 Herkomst vermogen van doelvennootschap vaststellen	25	3.6 Cliëntenonderzoek bij hoger risico	37
3.5.5 Vaststellen van de vermogenspositie van de UBO van de doelvennootschap en controle legitieme bron	26	3.6.1 Verscherpt cliëntenonderzoek	37
3.5.6 Vaststellen voldaan verplichting inschrijving	28	3.6.2 Politiek prominente personen	38

3.2 Verbod op vroegtijdige dienstverlening

Juridisch kader

Op grond van de Wtt 2018 is het verboden een zakelijke relatie aan te gaan of trustdiensten te verlenen tenzij cliëntenonderzoek is verricht. Uit de toelichting op de wet volgt dat alvorens een zakelijke relatie aan te gaan of een trustdienst te verlenen, er cliëntenonderzoek moet worden verricht door het trustkantoor zelf, of door een introducerende instelling.³⁵ Daarbij dient het cliëntenonderzoek tot het wettelijk voorgeschreven resultaat te hebben geleid zoals bepaald in de artikelen 27 tot en met 30a, 33 en 34 van de Wtt.³⁶

Dit moet conform het bepaalde in artikel 37 Wtt 2018 zijn vastgelegd. Dit betekent dat alle gebruikte gegevens voor het onderzoek zijn vastgelegd.

De volgende wet- en regelgeving is met name relevant:

- Artikel 22 Wtt 2018
- Artikel 23 Wtt 2018
- Artikel 27 t/m 30a Wtt 2018
- Artikel 33 Wtt 2018
- Artikel 34 Wtt 2018
- Artikel 37 Wtt 2018

Ratio

De informatie die door middel van het cliëntenonderzoek wordt vergaard is noodzakelijk om op voorhand te kunnen beoordelen of aan de dienstverlening van het trustkantoor integriteitsrisico's zijn verbonden en of deze risico's voldoende kunnen worden beheerst.³⁷

³⁵ Kamerstukken II 2017-2018, 34910, nr. 3, p. 47.

³⁶ Kamerstukken II 2017-2018, 34910, nr. 3, p. 47.

³⁷ Kamerstukken II 2017-2018, 34910, nr. 3, p. 48.

Good practice(s)

Good practice – Onderzoek voor aanvang dienstverlening

Een trustkantoor wordt benaderd door een potentiële cliënt met de vraag of het trustkantoor voor deze cliënt trustdiensten a en b kan leveren. Het trustkantoor verricht alvorens de oprichting en inschrijving in het handelsregister van de doelvennootschap onderzoek naar de cliënt en het doel van de op te richten vennootschap. Het trustkantoor stelt vast dat de cliënt te weinig informatie aanlevert over het doel van de vennootschap en ontwijkend reageert. Bovendien duurt het lang voordat de cliënt aanvullende informatie aanlevert. Het trustkantoor heeft op basis hiervan onvoldoende vertrouwen in de juistheid en volledigheid van de informatie en beschikt over onvoldoende informatie om integriteitsrisico's voldoende te kunnen vaststellen. Het trustkantoor besluit de potentiële cliënt

Good practice – Onderzoek naar structuur voor aanvang dienstverlening

Een cliënt benadert een trustkantoor met het verzoek om trustdiensten a en b te verlenen aan een bestaande vennootschap. De vennootschap is onderdeel van een complexe grensoverschrijdende eigendomsstructuur met entiteiten in verschillende jurisdicties waaronder ook een aantal landen met een hoger integriteitsrisico. Het trustkantoor doet onderzoek naar de cliënt en het doel van deze structuur. Hiertoe baseert het trustkantoor zich niet alleen op de gegevens die de cliënt aanlevert, maar zij doet zelf onderzoek. Het trustkantoor gaat voor alle entiteiten in de structuur na of er een registratieplicht is. Voor de entiteiten waarvoor een registratieplicht geldt, gaat zij in de betreffende registers na of deze entiteiten ingeschreven staan.

Daarnaast gaat het trustkantoor na of er aanvullende informatie over de entiteiten bekend is, zoals berichtgeving in de media of openbare justitiële informatie. Het trustkantoor komt er tijdens het onderzoek achter dat een entiteit in de groepsstructuur recent strafrechtelijk veroordeeld is. Het trustkantoor besluit de cliënt niet te accepteren.

Good practice – Onderzoek cliënt voor aanvang dienstverlening en toepassing eigen beleid

Een cliënt benadert het trustkantoor met het verzoek om trustdienst b te verlenen voor een in Nederland nog op te richten vennootschap. Een werknemer van de cliënt zal als bestuurder van deze entiteit worden aangesteld. De vennootschap zal gebruikmaken van een bestaande bankrekening van de cliënt.

Het trustkantoor heeft beleid ten aanzien van de voortdurende controle in gevallen dat zij trustdienst b verleent voor een entiteit waar zij zelf geen bestuurder is. Onderdeel daarvan is dat zij doorlopend inzicht wil hebben in de betaalrekening. Ook heeft men beleid ten aanzien van zogenaamde “buitenbestuurders”, bestuurders die zelfstandig bevoegd zijn en geen onderdeel uitmaken van het trustkantoor. Om het integriteitsrisico dat verbonden is aan buitenbestuurders te kunnen mitigeren, is in het beleid opgenomen dat het trustkantoor zelf naast de buitenbestuurder als bestuurder wordt aangesteld.

3.3 Verbod op dienstverlening bij betrokkenheid bepaalde landen

Juridisch kader

Op grond van artikel 23a lid 1 Wtt 2018 is het voor een trustkantoor verboden trustdiensten te verlenen indien cliënten, doelvennootschappen, doelvennootschappen, UBO's van cliënten en UBO's van doelvennootschappen woonachtig of gevestigd zijn of hun zetel hebben in de Russische Federatie, de Republiek Belarus, staten die op grond van artikel 9 van de vierde anti-witwasrichtlijn in gedelegeerde handelingen van de Europese Commissie, zijn aangewezen als staten met een hoger risico op witwassen of financieren van terrorisme; of staten die door de Raad van de Europese Unie, op grond van de Conclusies van de Raad over de criteria en het proces voor de opstelling van de EU-lijst van niet-coöperatieve rechtsgebieden voor belastingdoeleinden (PbEU 2016, C 461), zijn aangewezen als jurisdicties die niet-coöperatief zijn op belastinggebied.

De verbodsbepaling is op grond van artikel 23a lid 2 Wtt 2018 niet van toepassing in het geval op de cliënt, de doelvennootschap, de UBO van de cliënt of de UBO van de doelvennootschap de sanctieregelgeving van toepassing is.³⁸ Op grond van de sanctieregelgeving gelden er beperkingen rond de dienstverlening gedurende de periode dat de sanctieregelgeving van toepassing is.³⁹ Ook gelden er bevroezingsmaatregelen. Het trustkantoor mag in dat geval geen afscheid nemen van de cliënt. Op het moment dat de sanctieregelgeving niet langer van toepassing dient het trustkantoor alsnog binnen drie maanden afscheid te nemen van de cliënt.⁴⁰

Ook is de verbodsbepaling niet van toepassing op grond van artikel 23a lid 3 Wtt 2018 indien de cliënt of UBO een natuurlijke persoon is die nationaliteit bezit van een lidstaat van de EU, Europese Economische Ruimte of van Zwitserland, of die in het bezit is van een verblijfsvergunning voor een van deze staten.

³⁸ Kamerstukken II 2021-2022, 36080, nr. 3, p. 4.

³⁹ Kamerstukken II 2021-2022, 36080, nr. 3, p. 9.

⁴⁰ Kamerstukken II 2021-2022, 36080, nr. 3, p. 4.

De volgende wet- en regelgeving is met name relevant:

- Artikel 23a Wtt 2018
- Artikel 33 Wtt 2018
- Artikel 34 Wtt 2018

Ratio

Bij trustdienstverlening zijn vaak complexe structuren betrokken en worden tussen vennootschappen grote sommen geld verplaatst. Indien hier landen bij betrokken zijn met strategische tekortkomingen op het gebied van hun anti-witwasbeleid, stapelen de integriteitsrisico's zich op. De combinatie van trustdienstverlening met deze hoogrisicolanden zorgt voor onverantwoord hoge integriteitsrisico's.⁴¹ Trustdiensten zijn daarnaast veelal fiscaal gedreven. Trustdienstverlening gecombineerd met structuren waarbij betrokkenheid is van landen die op de lijst van non-coöperatieve landen op belastinggebied staan, leidt tot een cumulatie van de fiscale integriteitsrisico's. Daarom is in dit kader een verbod ingevoerd.⁴²

Good practice(s)

Good practice – Ontwikkelingen landenlijsten

Een trustkantoor blijft op de hoogte van de relevante landenlijsten (die van tijd tot tijd geactualiseerd worden) en houdt de wijzigingen hierop in de gaten. Het trustkantoor heeft bijvoorbeeld een automatisch nieuwsalert ingesteld, zodat zij direct op de hoogte is van (toekomstige) wijzigingen.

Op het moment dat een wijziging zich voordoet gaat het trustkantoor na of er diensten worden verleend die onder het verbod vallen en neemt zij adequate maatregelen. De maatregelen die het trustkantoor neemt, heeft zij vastgelegd.

⁴¹ Kamerstukken II 2021-2022, 36080, nr. 3, p. 3.

⁴² Kamerstukken II 2021-2022, 36080, nr. 3, p. 4.

⁴³ Kamerstukken II 2017-2018, 34910, nr. 3, p. 51.

⁴⁴ Kamerstukken II 2017-2018, 34910, nr. 3, p. 51.

3.4 Onderzoek naar integriteitsrisico's bij dienstverlening

Juridisch kader

Op grond van de Wtt 2018 is een trustkantoor verplicht integriteitsrisico's bij dienstverlening te onderzoeken. Uit de toelichting op de wet volgt dat een trustkantoor kennis moet hebben van het doel van haar dienstverlening aan de cliënt of aan de doelvennootschap en dient te onderzoeken of aan het verlenen van trustdiensten integriteitsrisico's zijn verbonden.⁴³ Voorts geldt deze verplichting voor alle trustdiensten die een trustkantoor verleent, omdat alle trustdiensten integriteitsrisico's met zich kunnen brengen.

Integriteitsrisico

Uit de definitie van integriteitsrisico vloeit voort dat een trustkantoor onder meer moet onderzoeken of haar dienstverlening kan worden misbruikt ten behoeve van overtreding van een wettelijk voorschrift. Uit de toelichting volgt dat trustkantoren ervoor dienen te waken dat zij door hun dienstverlening betrokken raken bij het faciliteren van overtredingen van Nederlandse of buitenlandse wetgeving. Hierbij kan gedacht worden aan misbruik van een vennootschapsstructuur voor witwassen of het ontduiken van fiscale of andere verplichtingen in Nederland of een andere jurisdictie. Het begrip integriteitsrisico's strekt zich bovendien uit tot de mogelijke betrokkenheid van een trustkantoor bij handelingen die ingaan tegen hetgeen volgens het ongeschreven recht betaamt, zoals de inzet van trustdiensten met het enkele doel om te anticiperen op een (nationale of internationale) bevroeringsmaatregel.⁴⁴

Onderzoek

Uit de toelichting volgt ook dat het onderzoek naar integriteitsrisico's vergt dat trustkantoren voldoende informatie inwinnen om te voorkomen dat hun dienstverlening wordt misbruikt. De onderzoeksplicht van artikel 26

hangt daarom nauw samen met de verplichtingen om bepaalde gegevens en informatie te achterhalen in het kader van het cliëntenonderzoek. Bij het onderzoek naar integriteitsrisico's moeten die gegevens in elk geval worden betrokken. Het betreft onder meer de kennis die het trustkantoor heeft van de cliënt en het doel van de (gewenste) dienstverlening. Daarbij kan worden gedacht aan de omstandigheid dat een cliënt of een uiteindelijk belanghebbende (UBO) kwalificeert als PEP (zie in dit verband artikel 34 Wtt 2018). Daarnaast dient het trustkantoor de context van de (gewenste) dienstverlening, waaronder relevante kenmerken van betrokken jurisdicties en de activiteiten van betrokken (doel)vennootschappen, bij het onderzoek naar integriteitsrisico's te betrekken. Ook de structuur waarvan de cliënt of de doelvennootschap deel uitmaakt, kan integriteitsrisico's met zich brengen. Risicovolle structuren zijn bijvoorbeeld structuren waarbij de identiteit van de uiteindelijk belanghebbende(n) op korte termijn en zonder tussenkomst van het trustkantoor kan wijzigen. De achterliggende transactie dient eveneens door het trustkantoor in beeld te worden gebracht en te worden geanalyseerd om de wisseling van uiteindelijk belanghebbende(n) te kunnen beoordelen. Verder hebben structuren waarin juridische en economisch eigendom uit elkaar worden gehaald in nagenoeg alle gevallen een bedoeld of onbedoeld versluisend effect.

Doorlopende verplichting

De onderzoeksplicht geldt niet slechts bij het aangaan van een zakelijke relatie of bij de aanvang van trustdienstverlening. Het betreft een doorlopende verplichting. Bij een wijziging in de dienstverlening of van andere relevante omstandigheden, dan wel periodiek, afhankelijk van de vastgestelde integriteitsrisico's (het integriteitsrisicoprofiel), dient het trustkantoor de integriteitsrisico's van haar dienstverlening te onderzoeken.⁴⁵

Adequaat ondervangen

Een trustkantoor dient zich er op grond van het artikel 26 lid 2 Wtt 2018 voorts van te vergewissen dat de vastgestelde integriteitsrisico's adequaat

zijn ondervangen. Integriteitsrisico's kunnen worden ondervangen door het trustkantoor zelf of door derden, waaronder de cliënt of de doelvennootschap. Zo zou een risico op belastingontduiking mogelijk kunnen worden ondervangen door van een cliënt een kopie te vragen van belastingaangiften die gerelateerd/verbonden zijn aan de dienstverlening. Op basis van die informatie kan het trustkantoor zich ervan vergewissen dat de trustdienstverlening niet wordt misbruikt voor belastingontduiking. Met de woorden: "adequaat ondervangen" wordt erkend dat het volledig uitsluiten van enig integriteitsrisico niet altijd gerealiseerd kan worden. Tegelijkertijd geldt ook dat een trustkantoor gehouden is de trustdienstverlening te weigeren of te beëindigen ingeval van reële integriteitsrisico's of indien het trustkantoor zich niet afdoende ervan kan vergewissen dat de integriteitsrisico's ondervangen zijn.⁴⁶

Overkoepelende analyse

Het derde lid van artikel 26 Wtt 2018 verplicht het trustkantoor een overkoepelende analyse op te stellen op basis waarvan beslist wordt of de zakelijke relatie wordt aangegaan of dat er trustdiensten worden verleend (het acceptatiememorandum). De resultaten uit de onderzoeken op grond van het eerste en tweede lid behoren hierin terug te komen. Het is een schriftelijke vastlegging of overkoepelende analyse en een afweging van de uitkomsten van het cliëntenonderzoek, het onderzoek naar de aanwezigheid van integriteitsrisico's en de vastlegging inzake de mate waarin en de wijze waarop deze geïdentificeerde integriteitsrisico's zijn ondervangen. Het acceptatiememorandum vormt een uitgangspunt op basis waarvan het trustkantoor beslist om al dan niet verder te gaan met een cliënt. Hierbij kan het niet alleen gaan over of -in compliance technische zin- de relatie kan worden aangegaan (is aan de wettelijke standaarden voldaan), maar of het ook wenselijk (past het binnen het beleid) en verantwoord (moreel en ethisch bezien) is om dat te doen. Op voorhand lijkt het bestuur het meest geschikt om die laatste afweging te maken. Het bestuur reflecteert dan op de wenselijkheid van dienstverlening

⁴⁵ Kamerstukken II 2017-2018, 34910, nr. 3, p. 51.

⁴⁶ Kamerstukken II 2017-2018, 34910, nr. 3, p. 52.

en weegt de uitkomsten van de verschillende onderzoeken en analyses tegen elkaar af. Bij een her-acceptatie, review of als gedurende de dienstverlening zich incidenten of materiële wijzigingen voordoen in de structuur of indien de aard van de dienstverlening wijzigt, zal een nieuw acceptatiememorandum opgesteld moeten worden inclusief een besluit omtrent voortzetting van de zakelijke relatie of de trustdienstverlening.⁴⁷

De volgende wet- en regelgeving is met name relevant:

- Artikel 1 lid 1 Wtt 2018
- Artikel 14 lid 3 Wtt 2018
- Artikel 26 Wtt 2018
- Artikel 27 lid 2 sub a en k Wtt 2018
- Artikel 27 lid 3 sub d Wtt 2018
- Artikel 27 lid 4 sub a Wtt 2018

Ratio

Het onderzoek naar integriteitsrisico's geeft inzicht in de risico's van de trustdienstverlening voor het trustkantoor en het Nederlands financieel stelsel en de mate waarin een trustkantoor in staat is om deze ook te mitigeren. Doorlopend onderzoek naar de integriteitsrisico's is van belang om als trustkantoor adequaat en tijdig risico's te kunnen herkennen, analyseren en te mitigeren.

Good practice(s)

Good practice - Doel trustdienstverlening en ondervangen integriteitsrisico's

Een trustkantoor heeft van een bestaande cliënt het verzoek gekregen om trustdiensten te verlenen aan een nieuw op te richten vennootschap in Nederland die in een bestaande grensoverschrijdende structuur moet worden toegevoegd. Uit het onderzoek naar de structuur waarvan de doelvennootschap deel uit gaat maken blijkt dat

de reden van vestiging in Nederland fiscaal gedreven is. Het trustkantoor heeft in haar beleid ten aanzien van fiscaliteit opgenomen dat het trustkantoor bij grensoverschrijdende structuren nagaat dat er ten minste 15% vennootschapsbelasting wordt geheven. Het trustkantoor vraagt aan de cliënt de belastingaangiftes op van de andere entiteiten in de groep en analyseert deze om na te gaan of er daadwerkelijk ergens belasting geheven wordt en of dit binnen het beleid ten aanzien van fiscaliteit van het trustkantoor past. Het trustkantoor legt dit onderzoek vast.

Good practice - Acceptatiememorandum

Een trustkantoor heeft een cliënt waarvoor het trustkantoor meerdere doelvennootschappen bedient. Het trustkantoor heeft voor deze cliënt een acceptatiememorandum opgesteld waarin zij het door haar vastgestelde integriteitsrisicoprofiel heeft opgenomen. De integriteitsrisico's van de doelvennootschappen zijn hierin opgenomen, de integriteitsrisico's van de cliënt zelf zijn opgenomen en de risico's van de structu(u)r(en) zijn weergegeven. Het trustkantoor heeft dit duidelijk gemaakt door onder andere landenrisico's en risico's van bepaalde activiteiten en diensten goed te onderzoeken en door relevante scenario's opgenomen in de SIRA, toe te passen op deze structuren, doelvennootschappen en de activiteiten. Uit het acceptatiememorandum blijkt duidelijk dat het trustkantoor onderzoek heeft gedaan en het goed heeft vastgelegd. In het acceptatiememorandum is ook goed gemotiveerd en onderbouwd waarom het trustkantoor denkt dat bepaalde geconstateerde integriteitsrisico's kunnen worden ondervangen. In het acceptatiememorandum heeft het trustkantoor verwezen naar de onderbouwende documentatie waaruit dit blijkt. Ook heeft het trustkantoor duidelijk gemaakt waarom deze cliënt wordt geaccepteerd en in welke risicoklasse de cliënt is ingedeeld.

⁴⁷ Kamerstukken II 2017-2018, 34910, nr. 3, p. 52.

3.5 Cliëntenonderzoek

3.5.1 Onderscheid cliënt en doelvennootschap

Juridisch kader

Het cliëntenonderzoek dat het trustkantoor dient te verrichten op grond van hoofdstuk 4 van de Wtt 2018 bevat verplichtingen die zien op de cliënt, verplichtingen die zien op de doelvennootschap en verplichtingen die zien op zowel de cliënt als de doelvennootschap. Zie bijvoorbeeld artikel 27 lid 4 Wtt 2018. De doelvennootschap kan onder omstandigheden zelf als cliënt worden aangemerkt, maar zoals ook in de begripsomschrijving van trustdienst (a) tot uitdrukking komt, is het eveneens gebruikelijk dat in opdracht van een natuurlijk persoon of een andere rechtspersoon of vennootschap als bestuurder van de doelvennootschap wordt opgetreden. De cliënt en doelvennootschap hoeven dus niet dezelfde (rechts)persoon te zijn. Het onderscheid is relevant voor de onderzoeksverplichtingen die op trustkantoren rusten.

Artikel 1 Wtt 2018 bepaalt dat de cliënt de natuurlijke persoon, rechtspersoon of vennootschap is met wie een zakelijke relatie wordt aangegaan of die een trustdienst laat verrichten. De doelvennootschap is de rechtspersoon of vennootschap waaraan de trustdiensten, bedoeld in de onderdelen a en b van de begripsomschrijving van trustdienst, worden verleend.

De volgende wet- en regelgeving is met name relevant:

- Artikel 1 Wtt 2018
- Artikel 27 Wtt 2018
- Artikel 3 Wwft

Good practice (s)

Good practice – Samenloop cliënt en doelvennootschap en uiteindelijk belanghebbende(n)

Een trustkantoor stelt vast of een cliënt en doelvennootschap dezelfde (rechts)persoon zijn. Het trustkantoor concludeert dat de cliënt en doelvennootschap niet dezelfde (rechts)persoon zijn. Daarna stelt het trustkantoor vast of de cliënt de uiteindelijk belanghebbende van de doelvennootschap is. Na het verrichten van onderzoek stelt het trustkantoor vast dat haar cliënt niet de uiteindelijk belanghebbende van de doelvennootschap is. Het trustkantoor verricht onderzoek om de uiteindelijk belanghebbende van de doelvennootschap vast te kunnen stellen.

Zij legt dit onderzoek en de uitkomst hiervan vast in het acceptatiememorandum. Zij neemt in het acceptatiememorandum de namen van de cliënt, doelvennootschap en uiteindelijk belanghebbende van de cliënt en doelvennootschap expliciet op.

Good practice – Vastlegging onderzoek acceptatiememorandum

Een trustkantoor gaat een zakelijke relatie aan met X B.V., waarvan persoon Y de uiteindelijk belanghebbende is. Het trustkantoor verleent als onderdeel van de zakelijke relatie diensten aan de doelvennootschap XY B.V. XY B.V. wordt voor 100% gehouden door X B.V. Het trustkantoor legt in het acceptatiememorandum vast dat X B.V. haar cliënt is, Y de uiteindelijk belanghebbende en XY B.V. de doelvennootschap.

Het trustkantoor legt daarnaast vast in het acceptatiememorandum welk onderzoek zij heeft verricht naar X B.V., welk onderzoek zij heeft verricht naar Y en welk (aanvullend) onderzoek zij heeft verricht naar XY B.V. Nu de eigendomsstructuur en de formele zeggenschapsstructuur van de cliënt samenvalt met de eigendomsstructuur en

formele zeggenschapsstructuur van de doelvennootschap, legt zij het onderzoek, haar inspanningen en de uitkomsten één keer vast. Het trustkantoor vermeldt dat het onderzoek zowel ziet op de doelvennootschap als op de cliënt.

3.5.2 Integriteitsrisicoprofiel

Juridisch kader

De Wtt 2018 bepaalt dat een trustkantoor een integriteitsrisicoprofiel van de doelvennootschap dient op te stellen. Ook vereist de Wtt 2018 dat het trustkantoor een integriteitsrisicoprofiel van de cliënt moet vaststellen, indien de cliënt niet de doelvennootschap of de uiteindelijk belanghebbende (UBO) van de doelvennootschap is.

Uit de toelichting op de wet volgt dat het integriteitsrisicoprofiel omstandigheden dient te omschrijven die het integriteitsrisico, dat is verbonden aan de doelvennootschap en/of de cliënt, kunnen beïnvloeden.⁴⁸ Hierbij kan gedacht worden aan mogelijke integriteitsrisico's als gevolg van het land van vestiging van de doelvennootschap, de markt waarop een doelvennootschap actief is en de aard van de activiteiten van een doelvennootschap. Paragraaf 3.4 van deze beleidsuiting, dat ziet op integriteitsrisico's, is relevant bij het opstellen van het integriteitsrisicoprofiel.

De volgende wet- en regelgeving is met name relevant:

- Artikel 1 Wtt 2018
- Artikel 26 Wtt 2018
- Artikel 27 lid 2 sub a Wtt 2018
- Artikel 27 lid 4 sub a Wtt 2018

⁴⁸ Kamerstukken II 2017-2018, 34910, nr. 3, p. 53.
⁴⁹ Kamerstukken II 2017-2018, 34910, nr. 3, p. 53.

De volgende overige beleidsuitingen zijn met name relevant:

- DNB Q&A/GP Wwft
- DNB SIRA Good Practices

Ratio

Het opstellen van een integriteitsrisicoprofiel van de doelvennootschap en de cliënt draagt bij aan de voortdurende controle (het monitoren) van die vennootschap gedurende de dienstverlening.⁴⁹ Deze controle heeft onder andere tot doel ongebruikelijke transacties of transactiepatronen en situaties die een verhoogd integriteitsrisico met zich brengen, tijdig te herkennen.

Good practice(s)

Good practice – Integriteitsrisicoprofielen

Een trustkantoor heeft twee integriteitsrisicoprofielen opgesteld, één voor de doelvennootschap en één voor de cliënt. Zij hanteert een standaard format, waarin zij de voor haar relevante en veelvoorkomende integriteitsrisico's heeft opgenomen. Deze integriteitsrisico's heeft zij vastgesteld op basis van haar SIRA.

Het trustkantoor heeft het onderzoek naar de integriteitsrisico's per integriteitsrisico concreet en onderbouwd vastgelegd. Hierbij heeft het trustkantoor aandacht besteed aan hoe het risico zich zou kunnen verwezenlijken in het geval van deze doelvennootschap en cliënt. Het trustkantoor heeft daarnaast vastgelegd of zij in haar onderzoek naar de specifieke cliënt en doelvennootschap nog andere integriteitsrisico's heeft geïdentificeerd. Ook de beoordeling van deze risico's legt zij vast in het betreffende integriteitsrisicoprofiel.

Het trustkantoor legt ten slotte in het integriteitsrisicoprofiel vast welke beheersmaatregel(en) zij heeft genomen om de geïdentificeerde

risico's te beheersen, waarbij zij per maatregel heeft beschreven hoe deze maatregel het specifieke risico mitigeert. Het integriteitsrisicoprofiel maakt onderdeel uit van het acceptatiememorandum.

Good practice - Integriteitsrisico's cliënt

Een trustkantoor verleent trustdiensten aan een cliënt die wereldwijd actief is, waaronder in een hoog risicoland. De doelvennootschap waaraan het trustkantoor de diensten verleent is een Nederlandse besloten vennootschap, die fungeert als holding. Deze holding heeft verschillende deelnemingen, waaronder enkele in hoog risicolanden. De doelvennootschap is niet de cliënt en ook niet de uiteindelijk belanghebbende.

Het trustkantoor legt het onderzoek dat zij heeft verricht naar de integriteitsrisico's verbonden aan de cliënt vast in een integriteitsrisicoprofiel. Zij staat hierbij niet alleen stil bij de risico's verbonden aan de cliënt, maar ook bij de risico's verbonden aan de (indirecte) deelnemingen van de cliënt. Het trustkantoor besteedt aandacht onder meer het risico op corruptie dat speelt bij een deel van deze deelnemingen. Het trustkantoor heeft mitigerende maatregelen opgenomen in het integriteitsrisicoprofiel, op basis waarvan zij concludeert dat de risico's beheerst kunnen worden.

3.5.3 Transactieprofiel

Juridisch kader

Op grond van de Wtt 2018 moet een trustkantoor een transactieprofiel van een doelvennootschap vast stellen. Uit de toelichting volgt dat in een transactieprofiel van de doelvennootschap de te verwachten in- en uitgaande geldstromen van de doelvennootschap worden benoemd ten aanzien van alle relevante activiteiten van een doelvennootschap. Hoewel het transactieprofiel voorafgaand aan het aangaan van een zakelijke relatie of het verlenen van een trustdienst dient te worden opgesteld (zie ook

artikel 23 Wtt 2018), kan een trustkantoor op basis van de informatie die in het kader van het cliëntenonderzoek wordt verzameld over de doelvennootschap reeds een (voorlopig) transactieprofiel tot stand brengen.

Om een waardevolle bijdrage te kunnen leveren aan het monitoren van transacties, ten behoeve van de naleving van de meldplicht uit artikel 16 Wwft, dienen een integriteitsrisico- en transactieprofiel actueel, volledig en specifiek te zijn. Om die reden zal een trustkantoor het integriteitsrisico- en transactieprofiel gedurende de zakelijke relatie regelmatig actueel moeten houden. Dit volgt uit artikel 37 lid 3 Wtt 2018 en kan bijvoorbeeld plaatsvinden aan de hand van de transactiemonitoring door het trustkantoor, alsmede op basis van kennis die wordt opgedaan tijdens reguliere klantcontacten of het bijwonen van directievergaderingen van de doelvennootschap.

De volgende wet- en regelgeving is met name relevant:

- Artikel 16 Wwft
- Artikel 23 Wtt 2018
- Artikel 27 lid 2 sub b Wtt 2018
- Artikel 27 lid 2 sub k Wtt 2018
- Artikel 27 lid 3 sub d Wtt 2018
- Artikel 37 lid 3 Wtt 2018

De volgende overige beleidsuiting is met name relevant:

- DNB Q&A/GP Wwft

Ratio

Een transactieprofiel kan een waardevolle bijdrage leveren aan het monitoren van transacties, mits dit actueel, volledig en specifiek is. Zowel ten behoeve van de naleving van de meldplicht ingevolge artikel 16 Wwft als ten aanzien van voorkomende integriteitsrisico's.

Good practice (s)

Good practice – Onderscheid vaste en wisselende inkomende en uitgaande transacties

Een trustkantoor stelt voorafgaand aan de trustdienstverlening ten behoeve van een doelvennootschap een transactieprofiel vast. In het transactieprofiel wordt onderscheid gemaakt tussen verwachte vaste jaarlijks terugkomende inkomsten en uitgaven en inkomsten of uitgaven die qua bedrag of frequentie wisselend zijn. De vaste jaarlijkse inkomsten en uitgaven zijn onderbouwd en vastgelegd in het DVD en worden doorlopend gemonitord. De uitgaven en inkomsten die qua bedragen of frequentie wisselend zijn worden aan de hand van regelmatige reviews aanvullend onderbouwd door een analyse van de historische en verwachte geldstromen of transacties van de doelvennootschap. Bijvoorbeeld door een analyse uit te voeren op de historie van dividenduitkeringen en op basis hiervan een gemotiveerde inschatting te maken van toekomstige dividenduitkeringen.

Deze analyse en onderbouwing is vastgelegd in het DVD. Deze analyse wordt tevens gebruikt om het transactieprofiel te specificeren door onderbouwde bandbreedte van transacties op te nemen en de transacties voortdurend goed te kunnen monitoren.

Good practice – Gebruik bandbreedtes

Een trustkantoor stelt in een transactieprofiel jaarlijks een bandbreedte vast voor een dividenduitkering op basis van recente gegevens waarover het trustkantoor beschikt. Op basis van historische en recente gegevens van de dividenduitkering en de vooruitzichten van het komende jaar stelt het trustkantoor hiervoor een bandbreedte op die actueel, volledig en specifiek is. Hiermee wordt bedoeld:

1. Actueel: het transactieprofiel is up-to-date en voorzien van een datum. Alle (relevante & recente) wijzigingen worden tijdig verwerkt;
2. Volledig: alle bankrekeningnummers, de namen van begunstigden en betalingsbevoegden en alle relevante activiteiten zijn opgenomen;
3. Specifiek: de verwachte posten/geldstromen en transacties zijn duidelijk beschreven (onder andere de bedragen, diensten en frequentie). Opgenomen (grens)bedragen zijn goed onderbouwd en kunnen daadwerkelijk bijdragen aan het detecteren van ongebruikelijke transacties en/of afwijkende transactiepatronen.

Het trustkantoor legt ter onderbouwing in het DVD vast hoe de bandbreedte tot stand is gekomen.

3.5.4 Herkomst vermogen van doelvennootschap vaststellen

Juridisch kader

Op grond van de Wtt 2018 moet een trustkantoor de herkomst van het vermogen van een doelvennootschap vast stellen. Uit de toelichting volgt dat een trustkantoor om dit vast te stellen eerst het vermogen van de doelvennootschap in kaart brengt, om vervolgens het ontstaan ervan te kunnen onderzoeken. Het onderzoek is gericht op het gehele vermogen van de doelvennootschap en niet uitsluitend op de bij de trustdienstverlening betrokken gelden. Er wordt voorts geen onderscheid gemaakt tussen eigen vermogen en vreemd vermogen.⁵⁰

De volgende wet- en regelgeving is met name relevant:

- Artikel 23 Wtt 2018
- Artikel 27 lid 2 sub b Wtt 2018
- Artikel 27 lid 2 sub c Wtt 2018
- Artikel 37 lid 3 Wtt 2018

⁵⁰ Kamerstukken II 2017-2018, 34910, nr. 3, p. 54.

Ratio

Het onderzoek naar de herkomst van het vermogen van de doelvennootschap draagt in belangrijke mate bij aan de analyse of de trustdienstverlening niet misbruikt wordt.

Good practice (s)

Good practice – Herkomst vermogen doelvennootschap

Een trustkantoor wordt gevraagd trustdienst a en b te verlenen aan een al gevestigde doelvennootschap in Nederland. Voordat het trustkantoor deze cliënt accepteert doet het trustkantoor onderzoek naar de cliënt en de doelvennootschap. Uit informatie verkregen van de cliënt blijkt dat de doelvennootschap reeds vijf jaar bestaat. In de aangeleverde documentatie is echter alleen informatie te vinden met betrekking tot de laatste twee jaren, zoals jaarverslagen, bankafschriften en documentatie over een lening. Deze lening wordt verstrekt door een andere entiteit binnen de (structuur)groep van de doelvennootschap. Voor het trustkantoor is het onduidelijk waar het vermogen van de doelvennootschap uit is opgebouwd en of de middelen uit legitieme bron afkomstig zijn. Het trustkantoor verzoekt de cliënt om informatie aan te leveren van de laatste vijf jaar en de inleg in de doelvennootschap bij de start te specificeren. Dit heeft het trustkantoor nodig om zelfstandig een oordeel te kunnen vormen over de herkomst en legitimiteit van het vermogen. Daarnaast doet het trustkantoor navraag naar de voorwaarden van de lening, zoals de aflossing en de toegepaste rente. Op basis hiervan analyseert het trustkantoor of de lening logisch is. Dit om na te kunnen gaan of er geen sprake is van constructies zoals loan-back of back-to-back die risicovol kunnen zijn in verband met witwassen. Ook past het trustkantoor de relevante scenario's uit de SIRA toe om na te gaan of er sprake is van een integriteitsrisico. Het trustkantoor stelt vervolgens

vast wat de inleg van het vermogen in de doelvennootschap is geweest en legt dit vast. Het trustkantoor legt ook vast waar de middelen vandaan komen en hoe het vermogen gedurende de afgelopen vijf jaren is toe- of afgenomen.

3.5.5 Vaststellen van de vermogenspositie van de UBO van de doelvennootschap en controle legitieme bron

Juridisch kader

De Wtt 2018 vereist dat een trustkantoor de vermogenspositie van de UBO('s) van de doelvennootschap vaststelt. Het onderzoek dat het trustkantoor hiertoe dient te verrichten ziet op het gehele vermogen van de UBO, ongeacht of het vermogen gerelateerd is aan de doelvennootschap en de wijze waarop het is vergaard.⁵¹ Voor het onderzoek naar de vermogenspositie van de UBO('s) geldt een inspanningsverplichting. Dit betekent dat de vermogenspositie zoveel mogelijk met zekerheid dient te worden vastgesteld door het trustkantoor. Dit houdt in dat het trustkantoor tot een onderbouwde indicatie van de totale omvang en opbouw van het vermogen van de UBO moet komen. Hiertoe kan relevante informatie worden opgevraagd bij de UBO zelf, bij een tussenpersoon, of via openbare bronnen.⁵²

Daarnaast verplicht artikel 27 lid 2 sub e Wtt 2018 dat een trustkantoor vaststelt dat het vermogen van de UBO('s) uit legitieme bron afkomstig is. Ook hiervoor geldt een inspanningsverplichting. Het trustkantoor zal moeten nagaan op welke wijze het vermogen is verworven en zal moeten beoordelen of het vermogen niet afkomstig is van criminele praktijken of anderszins een risico vormt voor een integere en beheerste bedrijfsvoering.⁵³ Om dit te kunnen vaststellen zal het trustkantoor gerichte vragen moeten stellen aan de cliënt, alsmede de verkregen informatie

⁵¹ Kamerstukken II 2017-2018, 34910, nr. 3, p. 54.

⁵² Kamerstukken II 2017-2018, 34910, nr. 3, p. 54.

⁵³ Kamerstukken II 2017-2018, 34910, nr. 3, p. 54.

moeten controleren aan de hand van openbare bronnen. De resultaten van dit onderzoek dient zij vast te leggen.

De volgende wet- en regelgeving is met name relevant:

- Artikel 1 Wtt 2018
- Artikel 25 Wtt 2018
- Artikel 27 lid 2 sub d Wtt 2018
- Artikel 27 lid 2 sub e Wtt 2018

Good practice(s)

Good practice – Vaststellen volledige vermogenspositie

Een trustkantoor is voornemens een zakelijke relatie aan te gaan met een potentiële cliënt. Voordat zij de zakelijke relatie aangaat, verricht het trustkantoor cliëntenonderzoek. Om de vermogenspositie van de UBO zoveel mogelijk met zekerheid vast te stellen, stelt het trustkantoor een aantal vragen aan de vertegenwoordiger van de cliënt. Het trustkantoor maakt hiervoor gebruik van een standaardmodel/questionnaire.

Het valt de accountmanager van het trustkantoor op dat de vertegenwoordiger van de cliënt de informatie over het vermogen van de UBO heeft beperkt tot het vermogen gerelateerd aan de activiteiten van de cliënt. Dit terwijl de accountmanager eerder heeft begrepen dat de UBO over een uitgebreide vastgoedportefeuille beschikt. Het trustkantoor vraagt daarom expliciet aanvullende informatie op (zoals (gewaarmerkte kopieën van) loonstroken, werkgeversverklaringen, een verkoopcontract, uittreksel uit het kadaster, overzichten van aandelenposities, testamenten, jaarrekeningen of belastingaangiften) aan de cliënt om de gehele vermogenspositie van de UBO zoveel mogelijk met zekerheid vast te kunnen stellen, waaronder de vastgoedportefeuille.

Nadat ze deze informatie heeft ontvangen, stelt het trustkantoor een overzicht op van de verschillende vermogensbestanddelen van de UBO gekoppeld aan de onderbouwende documentatie. Het trustkantoor stelt

vervolgens per vermogensbestanddeel de legitimiteit hiervan vast aan de hand van de onderbouwende documentatie. Ten slotte maakt het trustkantoor op basis van de verschillende bestanddelen een onderbouwde schatting van de totale omvang van het vermogen van de UBO.

Good practice – Beoordeling legitimiteit

Om vast te kunnen stellen dat het vermogen van de UBO uit legitieme bron afkomstig is, stelt het trustkantoor hierover concrete vragen aan de cliënt. Het trustkantoor controleert de ontvangen informatie aan de hand van de door de cliënt aangeleverde onderbouwende documentatie en openbare informatie. Het trustkantoor heeft in haar procedurehandboek vastgelegd dat zij de legitimiteit van de herkomst van het vermogen ook mag controleren aan de hand van verklaringen van betrouwbare derde partijen (zoals geregistreerde/ingeschreven advocaten, (kandidaat-) notarissen en registeraccountants) voor zover de verklaringen inzage geven in de wijze waarop de legitimiteit is vastgesteld.

Good practice – Afscheid nemen na weigering aanleveren informatie

Als onderdeel van de periodieke review, verricht het trustkantoor onderzoek naar de vermogenspositie van de UBO (alsmede de legitimiteit daarvan) om deze informatie actueel te houden. Het trustkantoor verzoekt de vertegenwoordiger van de cliënt schriftelijk om specifieke documentatie aan te leveren waaruit deze vermogenspositie blijkt. De vertegenwoordiger van de cliënt levert ook na herhaald rappelleren niet de volledige informatie aan. Het trustkantoor benadrukt in de derde en laatste schriftelijke herinnering aan de vertegenwoordiger dat zij de cliënt niet kan (her)accepteren indien zij niet de benodigde informatie ontvangt. Nadat het trustkantoor ook niet na deze laatste herinnering, de volledige informatie ontvangt, besluit zij afscheid te nemen van de cliënt omdat zij zo onvoldoende in staat is om de vermogenspositie van de UBO zoveel mogelijk met zekerheid vast te stellen.

3.5.6 Vaststellen voldaan verplichting inschrijving

Juridisch kader

De Wtt 2018 bepaalt dat een trustkantoor moet controleren of voor de doelvennootschap of andere relevante rechtspersoon in de groep van de doelvennootschap een registratieplicht geldt.⁵⁴ Indien dit het geval is, controleert het trustkantoor of de rechtspersoon daadwerkelijk is ingeschreven. In Nederland betreft het inschrijving in het handelsregister, in het buitenland gaat het om vergelijkbare registers. Op deze manier weet het trustkantoor of de rechtspersoon in beeld is bij de autoriteiten. Uit de toelichting op de wet volgt dat die relevant kan zijn voor het bepalen van de integriteitsrisico's aan de dienstverlening.⁵⁵

Wat onder een relevant onderdeel van de structuur moet worden verstaan, is afhankelijk van het concrete geval. Uit de toelichting op de wet volgt dat hieronder in ieder geval (maar niet limitatief) de volgende entiteiten moeten worden verstaan:

- alle entiteiten die rechtstreeks of onrechtstreeks enige formele zeggenschap hebben in de doelvennootschap;
- alle entiteiten die rechtstreeks onder dezelfde aandeelhouder(s) vallen als waaronder de doelvennootschap valt;
- alle entiteiten waar de doelvennootschap rechtstreeks of onrechtstreeks enige formele zeggenschap in heeft;
- alle entiteiten binnen de groep van de doelvennootschap die vanwege de aard van hun activiteiten relevant zijn voor het risicoprofiel van de doelvennootschap of de cliënt.

De volgende wet- en regelgeving is met name relevant:

- Artikel 1 Wtt 2018
- Artikel 27 lid 2 sub f Wtt 2018
- Artikel 27 lid 3 sub f Wtt 2018

⁵⁴ Trustkantoren dienen vanzelfsprekend ook te voldoen aan de Wwft en de daarin opgenomen 'terugmeldplicht'. Hiervoor wordt verwezen naar de Q&A/GP Wwft.

⁵⁵ Kamerstukken II 2017-2018, 34910, nr. 3, p. 54-55.

⁵⁶ Zie <https://www.kvk.nl/over-het-handelsregister/registers-buiten-europa/>.

⁵⁷ Zoals bedoeld in de Gedelegeerde Verordening (EU) 2016/1675.

Good practice(s)

Good practice – Buitenlands handelsregister

Om te kunnen voldoen aan haar verplichting om de inschrijving van buitenlandse rechtspersonen - die zij heeft aangemerkt als relevante onderdelen van de structuur - te controleren, raadpleegt het trustkantoor de relevante met het handelsregister vergelijkbare buitenlandse registers. Het trustkantoor heeft in haar beleid vastgelegd welke registers in het buitenland vergelijkbaar zijn met het Nederlandse handelsregister. Het trustkantoor heeft voor het opstellen van haar beleid gebruik gemaakt van het overzicht van de Kamer van Koophandel (KvK) met buitenlandse registers.⁵⁶

Good practice – Integriteitsrisico's

De aandeelhouder van een doelvennootschap van een trustkantoor verkrijgt een deel van het eigendomsbelang en daarmee ook zeggenschap in een aantal entiteiten in een hoogrisicoland.⁵⁷ Hoewel vanuit deze entiteiten andere activiteiten worden ontplooid dan vanuit de doelvennootschap, beschouwt het trustkantoren deze entiteiten wel als relevante onderdelen van de structuur, vanwege de daaraan verbonden integriteitsrisico's. Het trustkantoor verricht daarom ook onderzoek naar deze entiteiten en controleert de inschrijving in het relevante handelsregister.

Good practice – Gebruik tooling

Een trustkantoor maakt voor de controle van buitenlandse rechtspersonen waarvoor een inschrijvingsplicht geldt, gebruik van een betrouwbare online database. Door middel van deze database controleert zij de inschrijving van de betreffende buitenlandse rechtspersonen die als relevant onderdeel van de structuur zijn aangemerkt. Het trustkantoor legt het onderzoek dat zij verricht heeft vast in het DVD, bijvoorbeeld door het opslaan van een digitaal uittreksel.

3.5.7 Eigendomsstructuur en formele zeggenschapsstructuur vaststellen

Juridisch kader

De Wtt 2018 bepaalt dat een trustkantoor de eigendomsstructuur en de formele zeggenschapsstructuur van de doelvennootschap dient vast te stellen. Daarnaast dient een trustkantoor inzicht te verwerven in de feitelijke zeggenschapsstructuur van de doelvennootschap en deze zoveel mogelijk met zekerheid vast te stellen.

Indien de cliënt niet de doelvennootschap of de uiteindelijk belanghebbende van de doelvennootschap is, dan dienen trustkantoren ook de eigendomsstructuur en de formele zeggenschapsstructuur van de cliënt vast te stellen. Ten slotte dienen trustkantoren ook inzicht te verwerven in de feitelijke zeggenschapsstructuur van de cliënt en deze zoveel als redelijkerwijs mogelijk is met zekerheid vast te stellen.

Het onderzoek dat het trustkantoor hiertoe dient te verrichten, hangt nauw samen met het onderzoek naar de uiteindelijk belanghebbende van de doelvennootschap.⁵⁸ Bij het in kaart brengen van de eigendomsstructuur,

⁵⁸ Kamerstukken II 2017-2018, 34910, nr. 3, p. 55.

⁵⁹ Kamerstukken II 2017-2018, 34910, nr. 3, p. 55.

⁶⁰ Kamerstukken II 2017-2018, 34910, nr. 3, p. 55.

⁶¹ Kamerstukken II 2017-2018, 34910, nr. 3, p. 55.

⁶² Kamerstukken II 2017-2018, 34910, nr. 3, p. 55.

⁶³ Kamerstukken II 2017-2018, 34910, nr. 3, p. 55.

formele en feitelijke zeggenschapsstructuur zal het trustkantoor moeten nagaan of alle UBO's van de doelvennootschap zijn geïdentificeerd, hun identiteit is geverifieerd en wat de aard en omvang van hun uiteindelijk belang in de doelvennootschap is.⁵⁹

Daarnaast wordt van een trustkantoor verwacht dat het ook de overige relevante groepsstructuur van een doelvennootschap vaststelt, zodat het kennis heeft van de samenstelling van de groep waarvan de doelvennootschap deel uitmaakt en over gegevens beschikt waarop die kennis is gebaseerd.⁶⁰ Het trustkantoor dient daarvoor te beschikken over de gegevens met betrekking tot de identiteit van alle personen of vennootschappen die formele zeggenschap hebben in de doelvennootschap.⁶¹ Verder zal het trustkantoor moeten weten welke entiteiten onder de doelvennootschap vallen. Daarbij gaat het zowel om entiteiten waarin de doelvennootschap een deelneming heeft, als om entiteiten waarover de doelvennootschap (anderszins) zeggenschap heeft.⁶² Afhankelijk van de structuur kan het ook noodzakelijk zijn om zusterondernemingen van de doelvennootschap in dit onderzoek te betrekken. Immers, wanneer het trustkantoor een doelvennootschap bedient die zich in een groep bevindt waarvan onderdelen zich bezighouden met risicovolle activiteiten, dan is het noodzakelijk om dit in beeld te hebben en te betrekken bij het onderzoek naar de integriteitsrisico's bij dienstverlening.⁶³

De volgende wet- en regelgeving is met name relevant:

- Artikel 1 Wtt 2018
- Artikel 25 Wtt 2018
- Artikel 27 lid 2 sub g Wtt 2018
- Artikel 27 lid 2 sub h Wtt 2018
- Artikel 27 lid 4 sub b Wtt 2018
- Artikel 1a Wwft
- Artikel 1 Wwft

De volgende overige beleidsuitingen zijn met name relevant:

- DNB Q&A/GP Wwft

Good practice(s)

Good practice – Vaststellen eigendoms- en zeggenschapsstructuur

Een trustkantoor verricht voor het aangaan van een zakelijke relatie met een potentiële cliënt onderzoek naar de eigendoms- en zeggenschapsstructuur. Een trustkantoor legt haar inspanningen vast in het DVD, waarbij het trustkantoor expliciteert hoe zij onderzoek heeft verricht naar de feitelijke zeggenschapsstructuur (bijv. door niet alleen het opvragen van statuten en uittreksels uit het handelsregister, maar ook het opvragen van mogelijke stemovereenkomsten en notulen van directievergaderingen). De uitkomsten van het onderzoek heeft het trustkantoor vastgelegd in een overzichtelijke en op een eenduidige wijze vormgegeven structuurtekening, voorzien van een datum, waaruit tevens blijkt wat de relevante onderdelen van de structuur zijn. Uit de structuurtekening blijkt dat zij de inhoud daarvan geverifieerd heeft bij haar cliënt.

3.5.8 Vaststellen strekking structuur van de groep

Juridisch kader

De Wtt 2018 verplicht dat een trustkantoor de strekking van de structuur, van de groep van een doelvennootschap waaraan zij diensten verleent, vaststelt.

Indien de strekking van de structuur van de groep van een doelvennootschap voor het trustkantoor onvoldoende duidelijk is, bestaat er een risico op misbruik van de trustdienstverlening.⁶⁴ Te denken valt aan belastingontduiking of het omzeilen van sancties of handelsrestricties.

⁶⁴ Kamerstukken II 2017-2018, 34910, nr. 3, p. 55 e.v.

⁶⁵ Kamerstukken II 2017-2018, 34910, nr. 3, p. 55 e.v.

⁶⁶ Kamerstukken II 2017-2018, 34910, nr. 3, p. 54.

Het doel van de groepsstructuur kan afwijken van het doel van de doelvennootschap in de structuur. Indien dit het geval is, doet het trustkantoor hier onderzoek naar en is zij bekend met deze informatie. Een trustkantoor doet navraag bij de cliënt. Vervolgens stelt het trustkantoor zelf vast of de opgegeven strekking van de structuur ook de feitelijke strekking is.⁶⁵

De volgende wet- en regelgeving is met name relevant:

- Artikel 27 lid 2 sub i Wtt 2018

Ratio

De vaststelling van de strekking van de structuur draagt bij aan de voorkoming van misbruik van trustdiensten.⁶⁶ Een trustkantoor kan de juiste mitigerende maatregelen nemen zodra de strekking van de structuur juist is vastgesteld.

Good practice(s)

Good practice – Strekking doelvennootschap in vergelijking met strekking structuur

Tijdens het uitvoeren van cliëntenonderzoek doet een trustkantoor navraag bij de cliënt over het doel van de structuur van de doelvennootschap. De cliënt geeft aan dat de doelvennootschap gebruikt zal worden om operationele activiteiten te ontwikkelen in Europa en dat de diensten van het trustkantoor nodig zijn om de Europese markt te betreden. Hiermee verklaart de cliënt tevens het doel van de gehele structuur. Het trustkantoor doet nader onderzoek naar relevante delen in de structuur van de doelvennootschap en concludeert op basis hiervan dat het doel van de structuur afwijkt van die van de doelvennootschap. Het doel van de structuur lijkt vooral fiscaal gedreven. Het trustkantoor doet hierover navraag bij de cliënt en toetst tegelijkertijd of dit fiscale doel past binnen het fiscaal beleid van het trustkantoor.

3.5.9 Herkomst en bestemming middelen doelvennootschap

Juridisch kader

Op grond van artikel 27 lid 2 sub j moet een trustkantoor de herkomst en bestemming van de middelen van de doelvennootschap vast stellen. Uit de toelichting op de wet volgt dat onder de middelen van een doelvennootschap in ieder geval de in- en uitgaande geld- en goederenstroom van de doelvennootschap moet worden verstaan.⁶⁷ Ook zijn de rechten en plichten die de doelvennootschap verkrijgt of op zich neemt, van belang omdat die ook risico's met zich meebrengen. Het is belangrijk dat een trustkantoor van iedere inkomende en iedere uitgaande transactie de grondslag kent. De verplichting om de herkomst en bestemming van de middelen vast te stellen, houdt nauw verband met de verplichting voor trustkantoren om een voortdurende controle op de zakelijke relatie en de verrichte transacties van de doelvennootschap uit te oefenen.⁶⁸

De volgende wet- en regelgeving is met name relevant:

- Artikel 1 Wtt 2018
- Artikel 27 lid 2 sub c Wtt 2018
- Artikel 27 lid 2 sub e Wtt 2018
- Artikel 27 lid 2 sub k Wtt 2018
- Artikel 1 Wwft

Ratio

Trustkantoren verrichten cliëntenonderzoek om te voorkomen dat hun dienstverlening wordt misbruikt voor, bijvoorbeeld, het witwassen van geld of het financieren van terrorisme. Het onderzoek naar de herkomst en de bestemming van middelen draagt daar in belangrijke mate aan bij.⁶⁹

⁶⁷ Kamerstukken II 2017-2018, 34910, nr. 3, p. 54.

⁶⁸ Kamerstukken II 2017-2018, 34910, nr. 3, p. 54.

⁶⁹ Kamerstukken II 2017-2018, 34910, nr. 3, p. 8.

⁷⁰ Zie [Witwassen-wat-is-dat-versie-2018.pdf \(amlc.nl\)](#): loan-back constructie, de crimineel laat het lijken alsof hij via een lening van een andere partij legaal geld heeft verkregen. Terwijl hij eigenlijk crimineel geld aan zichzelf "leent".

⁷¹ Een lening waartegenover een andere lening aan de leningverstrekker als zekerheid staat.

Good practice(s)

Good practice – Onderzoek lening

Een trustkantoor krijgt het verzoek van een cliënt om vanuit één van haar doelvennootschappen een lening te verstrekken aan een andere entiteit binnen dezelfde structuur van deze doelvennootschap. Alvorens aan dit verzoek te voldoen onderzoekt het trustkantoor de ratio van de lening.

Het trustkantoor onderzoekt de zekerheden voor de lening en de eventuele garanties. Ook kijkt het trustkantoor of er voldoende middelen aanwezig zijn en waar deze middelen vandaan komen en of de herkomst legitiem is. Dit onderzoek legt het trustkantoor vast. Daarnaast onderzoekt het trustkantoor waar de lening voor gebruikt gaat worden en of dit logisch is en past in de structuur, waarbij het trustkantoor extra aandacht besteedt aan de mogelijke integriteitsrisico's die samenhangen met het integriteitsrisicoprofiel van de doelvennootschap, maar ook de integriteitsrisico's die samenhangen met leningen. Het trustkantoor onderzoekt bijvoorbeeld of met de leningsovereenkomst niet de werkelijke aard van de gelden wordt verhuisd. Ook onderzoekt het trustkantoor of er geen sprake is van bepaalde constructies met witwasrisico's zoals een loan-back⁷⁰ lening of een back-to-back lening⁷¹. Dit onderzoek legt het trustkantoor vast.

3.5.10 Voortdurende controle

Juridisch kader

De Wtt 2018 vereist dat trustkantoren een voortdurende controle uitoefenen op de zakelijke relatie en de door de doelvennootschap verrichte

transacties. Deze verplichting geldt daarnaast op grond van artikel 27 lid 3 sub d Wtt 2018 ten aanzien van de zakelijke relatie die het trustkantoor aangaat met de cliënt.

De voortdurende controle, ook wel transactiemonitoring genoemd, strekt ertoe dat het trustkantoor kan nagaan dat de verrichte transacties overeenkomen met het integriteitsrisicoprofiel, het transactieprofiel en de overige kennis die het heeft van de doelvennootschap en cliënt.⁷²

Transacties kunnen door het trustkantoor vóór het uitvoeren daarvan worden gecontroleerd (pre-transactiemonitoring), dan wel achteraf wanneer de transactie reeds is uitgevoerd (post-event monitoring).⁷³ Welke vorm van monitoring gewenst is zal onder meer afhangen van de uitkomst van het onderzoek naar de integriteitsrisico's bij trustdienstverlening en de maatregelen die genomen zijn om deze risico's te beheersen.

De volgende wet- en regelgeving is met name relevant:

- Artikel 26 Wtt 2018
- Artikel 27 lid 2 sub k Wtt 2018
- Artikel 27 lid 3 sub d Wtt 2018
- Artikel 16 Wwft

De volgende overige beleidsuitingen zijn met name relevant:

- DNB Q&A/GP Wwft

Ratio

Door het uitoefenen van een voortdurende controle kunnen trustkantoren integriteitsrisico's tijdig signaleren en ondervangen. Daarnaast stelt het trustkantoren in staat ongebruikelijke transacties te herkennen en te melden aan de FIU.⁷⁴

⁷² Kamerstukken II 2017-2018, 34910, nr. 3, p. 56.

⁷³ Kamerstukken II 2017-2018, 34910, nr. 3, p. 56.

⁷⁴ Kamerstukken II 2017-2018, 34910, nr. 3, p. 56.

Good practice(s)

Good practice – Transactiemonitoring formulier

Als onderdeel van het uitvoeren van een voortdurende controle, heeft een trustkantoor een specifiek transactiemonitoring (web)formulier opgesteld, waarin zij haar beoordeling van de uitgevoerde transacties vastlegt. In het (web)formulier wordt de transactie gedetailleerd beschreven en geanalyseerd. Het trustkantoor heeft het formulier op een inzichtelijke wijze vormgegeven. Hieruit blijkt dat zij heeft vastgesteld dat een transactie overeenkomt met de kennis die het trustkantoor heeft van de doelvennootschap, het integriteitsrisicoprofiel en het transactieprofiel van de doelvennootschap.

Het trustkantoor neemt in haar analyse van de transactie alle integriteitsrisico's mee en zij vraagt de onderliggende documenten (zoals overeenkomsten, maar ook belastingaangiften) op en legt deze documenten vast bij het monitoringsformulier. Daarnaast monitort het trustkantoor de transacties aan de hand van het transactieprofiel. Ook deze beoordeling neemt het trustkantoor op in haar analyse. Samengevat heeft het trustkantoor de volgende onderdelen opgenomen in het monitoringsformulier:

- Gegevens over de transactie (datum, volume, wederpartij)
- Wie de transactie heeft beoordeeld
- Welke aspecten van de transactie zijn beoordeeld
- Welke onderliggende documenten zijn beoordeeld
- Of de transactie als (on)gebruikelijk valt aan te merken en of de transactie wel/niet past binnen de gebruikelijke transactiepatronen van de cliënt
- Of er (inhoudelijke) betrokkenheid is geweest van de compliance officer

Het transactiemonitoringsformulier (incl. onderbouwende documenten) is onderdeel van het DVD. De gegevens in het DVD zijn goed toegankelijk voor een derde.

Good practice – Onderscheid pre-transactiemonitoring en post-transactiemonitoring

Een trustkantoor heeft in haar beleid uiteengezet hoe zij haar voortdurende controle proces heeft ingericht. Het trustkantoor heeft als uitgangspunt dat zij 'pre-transactiemonitoring' uitvoert, dat wil zeggen dat zij transacties beoordeelt voordat de overeenkomst getekend is of de transactie is uitgevoerd. Alleen bij een door het trustkantoor bepaalde categorie laag risico-klanten voert zij 'post-transactiemonitoring' uit. Voor deze doelvennootschappen en cliënten monitort het trustkantoren de transacties achteraf.⁷⁵

Het trustkantoor heeft hierover duidelijke, schriftelijke afspraken gemaakt met de betreffende cliënten afhankelijk van de transactie. Zo zal het trustkantoor bij specifieke transacties altijd vooraf geïnformeerd moeten worden over de transactie en transactie-documentatie ook vooraf moeten ontvangen, ongeacht het feit dat zij deze transacties wel achteraf mag controleren. Bij transacties waaraan beperkte risico's kleven, hoeft het trustkantoor niet vooraf geïnformeerd te worden. In die gevallen voert het trustkantoor alleen post-event monitoring uit. Het trustkantoor heeft in haar beleid uiteengezet hoe post-event monitoring wordt uitgevoerd. In het geval het trustkantoor periodiek bankafschriften opvraagt, heeft zij vastgelegd hoe zij de op de bankafschriften voorgekomen transacties controleert.

Good practice – Herbeoordeling van eerdere en verwante transacties na het detecteren van een ongebruikelijke transactie

Een trustkantoor heeft in haar beleid opgenomen dat wanneer een ongebruikelijke transacties gedetecteerd wordt, ook eerdere en verwante transacties van de doelvennootschap en/ of cliënt opnieuw worden beoordeeld. Het trustkantoor verkrijgt hierdoor inzicht in mogelijke ongebruikelijke transactiepatronen. Nadat het trustkantoor een ongebruikelijke transactie heeft vastgesteld en gemeld, herziet zij (indien nodig) het integriteits- en transactieprofiel van de betreffende doelvennootschap en cliënt.

Good practice – Securitatisatie structuur

Een trustkantoor wordt door een reeds bestaande cliënt verzocht trustdiensten te verlenen aan een *special purpose vehicle* (SPV) in de vorm van een besloten vennootschap.⁷⁶ De SPV maakt onderdeel uit van een securitatisatie structuur ten behoeve van een cliënt die actief is textielsector in Europa, Midden-Oosten en Azië. De aandelen van de SPV worden gehouden door een stichting. Het bestuur van de SPV en de stichting wordt gevormd door het trustkantoor. De SPV noch de stichting maken onderdeel uit van de eigendoms- en zeggenschapsstructuur van de cliënt.

Het trustkantoor heeft een volledig beeld van de structuur met inbegrip van alle partijen die hierbij betrokken zijn, zoals de *originator*, de *administrator*, de *trustee*, de *trust agent*, de *lenders* (kredietverstrekkers), evenals de betrokken auditor en (juridisch) adviseurs.

⁷⁵ Dit laat onverlet dat trustkantoren dienen te voldoen aan de Sw en de Regeling toezicht Sanctiewet 1977.

⁷⁶ Bij securitisaties worden leningen aan huishoudens en bedrijven gebundeld en als obligaties herverpakt via speciaal daarvoor opgerichte ondernemingen. Zie ook: <https://www.dnb.nl/algemeen-nieuws/statistiek/2022/uitstaande-nederlandse-securitisaties-voor-het-eerst-lager-dan-gedekte-obligaties/>.

Daarnaast heeft het trustkantoor een integriteitsrisicoprofiel waarin alle integriteitsrisico's zijn verwerkt. Het trustkantoor houdt hiervoor in het bijzonder rekening met i) alle betrokken (derde) partijen in de structuur, ii)) de branche en/of jurisdictie waarvoor de securitisatie is opgesteld en iii) alle transacties gerelateerd aan de structuur.

Verder heeft het trustkantoor, ongeacht de vorm van de securitisatie, aanwezigheid van een bankrekening of inzagerechten in een bankrekening, een voldoende duidelijk en specifiek transactieprofiel opgesteld. In het transactieprofiel van de doelvennootschap heeft het trustkantoor in ieder geval alle te verwachten in- en uitgaande transacties verwerkt met inbegrip van in ieder geval data, frequenties, grensbedragen en tegenpartijen. In het transactieprofiel zijn alle monetaire en niet-monetaire transacties opgenomen. Bij niet-monetaire transacties kan gedacht worden aan alle andere juridische transacties gerelateerd aan bijvoorbeeld de overdracht van effecten, zoals obligaties en aandelen.

Ten slotte voert het trustkantoor adequate voortdurende controle uit ten aanzien van alle transacties op basis van de door haar opgestelde integriteitsrisicoprofiel en transactieprofiel.

Good practice – Toetsing integriteitsrisico's

Een trustkantoor heeft een jarenlange cliëntrelatie met een Europese onderneming in de farmaceutische industrie. Het trustkantoor heeft de doelvennootschap waaraan zij trustdiensten verleent geclassificeerd in de risicocategorie 'midden'. Dit leidt er volgens het beleid van het trustkantoor toe dat zij het dossier één keer in de twee jaar reviewt. Het trustkantoor voert pre-transactiemonitoring uit.

De onderneming informeert de accountmanager van het trustkantoor dat zij via de doelvennootschap krediet wil verkrijgen voor het verder ontwikkelen van een specifiek product. De onderneming stuurt de transactiedocumentatie aan het trustkantoor toe. Als onderdeel van de voortdurende controle stelt het trustkantoor vast dat het aangaan van de transactie past binnen het transactieprofiel van de doelvennootschap. Uit de beoordeling van de transactiedocumentatie volgt welk medicijn verder ontwikkeld wordt. Het trustkantoor stelt vast dat er recent negatieve media-aandacht is geweest voor een soortgelijk product en stelt hierover nadere vragen aan het trustkantoor, voordat zij de transactiedocumentatie ondertekent. Op basis van de antwoorden van de cliënt en nadat het trustkantoor zelf nader onderzoek uitgevoerd heeft, concludeert het trustkantoor dat de door de cliënt genoemde maatregelen afdoende mitigerende werking hebben. Het trustkantoor wijzigt de risicocategorie van de doelvennootschap wel van 'midden' naar 'hoog', zodat zij de zakelijke relatie met de cliënt intensiever kan monitoren.

3.5.11 Vaststellen van de uiteindelijke belanghebbende van de cliënt en doelvennootschap

Juridisch kader

Artikel 25 Wtt 2018 vereist dat een trustkantoor zoveel mogelijk met zekerheid alle UBO('s) identificeert, de identiteit van de UBO's verifieert en de aard en omvang van het uiteindelijk belang van de UBO's verifieert.⁷⁷ In artikel 27 is deze verplichting nader uitgewerkt.

Artikel 27 lid 3 sub b Wtt 2018 bepaalt dat een trustkantoor de UBO('s) van de cliënt vaststelt. Artikel 27 lid 4 sub c Wtt 2018 vereist daarnaast dat een trustkantoor – in voorkomende gevallen – ook de UBO('s) van de doelvennootschappen vaststelt.

⁷⁷ Een trustkantoor is tevens verplicht op grond van de Wwft om bij het aangaan van een nieuwe zakelijke relatie het handelsregister (waar het UBO-register deel van uitmaakt) te raadplegen, en in dat kader vast te stellen of de UBOs zijn geregistreerd. Voor deze verplichting evenals de hiermee samenhangende 'terugmeldplicht' uit de Wwft die op trustkantoren van toepassing is, wordt verwezen naar de Q&A/GP Wwft.

De volgende wet- en regelgeving is met name relevant:

- Artikel 1 Wtt 2018
- Artikel 25 Wtt 2018
- Artikel 27 lid 3 sub b Wtt 2018
- Artikel 27 lid 4 sub c Wtt 2018

De volgende overige beleidsuitingen zijn met name relevant:

- DNB Q&A/GP Wwft

Good practice(s)

Good practice – Feitelijke zeggenschap

Een trustkantoor komt tot de constatering dat een natuurlijke persoon geen formele functie heeft in de organisatie, maar wel invloed heeft. De natuurlijke persoon kan bijvoorbeeld belangrijke beslissingen blokkeren, zoals financiële beslissingen. Een trustkantoor merkt daarom deze natuurlijke persoon aan als UBO in het DVD. Feitelijke zeggenschap zou bijvoorbeeld kunnen volgen uit de stemovereenkomst of uit de notulen van de vergadering van de doelvennootschap, doordat deze is bijgewoond.

Good practice – Complexe structuur

Een doelvennootschap heeft een complexe structuur met meerdere lagen. Enkele entiteiten in de eigendoms- en zeggenschapsstructuur zijn in jurisdicties met een verhoogd risico gevestigd.

Het trustkantoor neemt redelijke maatregelen om de eigendomsstructuur in kaart te brengen (met behulp van uittreksels uit handelsregisters, (waar mogelijk) uittreksels uit UBO-registers en aanvullende bronnen) en identificeert aan de hand daarvan drie personen met ieder indirecte formele zeggenschap van meer dan 25% als UBO. Vervolgens verifieert het trustkantoor de identiteit van de UBO's door middel van een gewaarmerkte kopie van een identiteitsdocument. Het trustkantoor legt de uitkomsten (te weten de bronnen, analyse en conclusies) van het onderzoek vast in het DVD.

Good practice – Vaststellen UBO

Een trustkantoor is voornemens trustdiensten te verlenen aan nog op te richten doelvennootschap voor een bestaande cliënt. De cliënt is niet de doelvennootschap of de uiteindelijk belanghebbende van de doelvennootschap. Als onderdeel van het cliëntenonderzoek stelt het trustkantoor de eigendoms- en formele zeggenschapsstructuur van de cliënt vast. Ook verwerft zij inzicht in de feitelijke zeggenschapsstructuur. Het trustkantoor concludeert dat er uiteindelijk vijf verschillende natuurlijke personen zijn die een uiteenlopend eigendomsbelang hebben tussen de 4 en 12 procent. Het trustkantoor stelt dat geen van deze personen aangemerkt kan worden als UBO van de cliënt. Naar aanleiding hiervan identificeert het trustkantoor het hoger leidinggevend personeel, de twee statutaire bestuurders van de cliënt, als pseudo-UBO's.

3.5.12 Doel en beoogde aard van de zakelijke relatie vaststellen met betrekking tot cliënten

Juridisch kader

De Wtt 2018 verplicht een trustkantoor om met betrekking tot de cliënt het doel en de beoogde aard van de zakelijke relatie vast te stellen.

De volgende wet- en regelgeving is met name relevant:

- Artikel 1 Wtt 2018
- Artikel 27 lid 3 sub c Wtt 2018
- Artikel 1 Wwft

De volgende overige beleidsuitingen zijn met name relevant:

- DNB Q&A/GP Wwft

Good practice(s)

Good practice – Onderzoek naar doel en beoogde aard zakelijke relatie met betrekking tot de cliënt

Een cliënt verzoekt een trustkantoor om aan verschillende entiteiten in Nederland trustdiensten te verlenen. Deze entiteiten maken onderdeel uit van een grote internationale structuur van entiteiten die onderling verbonden zijn. Eén van de Nederlandse entiteiten fungeert als moedermaatschappij voor de Nederlandse fiscus en daarmee ook als hoofd van de fiscale eenheid. De cliënt heeft aangegeven voor Nederland te kiezen vanwege logistieke voordelen en het kennisniveau van Nederland. Het trustkantoor onderzoekt vervolgens of er ook nog een fiscaal doel aanwezig is. Dit doet zij door bijvoorbeeld belasting-aangiftes vennootschapsbelasting van alle entiteiten op te vragen en dit te toetsen aan het fiscale beleid van het trustkantoor. Het trustkantoor ziet dat er ook sprake is van een fiscaal doel en ziet dat er mogelijke integriteitsrisico's zoals belastingontwijking/ontduiking zich zouden kunnen voordoen in de structuur. Het onderzoek en de uitkomst van dit onderzoek worden vastgelegd door het trustkantoor.

3.5.13 Identificatie en verificatie van vertegenwoordiger alsmede het vaststellen of deze bevoegd is

Juridisch kader

De Wtt 2018 bepaalt dat het cliëntenonderzoek het trustkantoor in staat stelt vast te stellen of de natuurlijke persoon die de cliënt vertegenwoordigt daartoe bevoegd is.

De volgende wet- en regelgeving is met name relevant:

- Artikel 27 lid 3 sub e Wtt 2018

Good practice(s)

Good practice – Vertegenwoordigingsbevoegdheid

Een trustkantoor gaat een zakelijke relatie aan met een grote onderneming uit Zuid-Azië. Mevrouw X is bestuurder van het bedrijf en heeft namens het bedrijf een dienstverleningsovereenkomst met het trustkantoor ondertekend. De heer Y zal namens de onderneming het contact met het trustkantoor onderhouden en het trustkantoor instructies geven.

In de overeenkomst heeft het trustkantoor opgenomen dat mevrouw X bestuurder is van de Indiase onderneming en dat de heer Y bevoegd is om instructies te geven aan het trustkantoor. Het trustkantoor heeft de identiteit van zowel mevrouw X als de heer Y geverifieerd aan de hand van een gelegaliseerd kopie paspoort. Verder heeft het trustkantoor de statuten van het bedrijf opgevraagd alsmede het handelsregister geraadpleegd om te controleren dat mevrouw X bevoegd is om de onderneming te vertegenwoordigen. De gebruikte documenten voor het onderzoek legt het trustkantoor vast evenals de uitkomsten hiervan.

3.5.14 Vaststellen of cliënt ten behoeve van zichzelf optreedt

Juridisch kader

De Wtt 2018 vereist dat een trustkantoor redelijke maatregelen dient te nemen om te verifiëren of de cliënt ten behoeve van zichzelf optreedt dan wel ten behoeve van een derde. Als het duidelijk is dat een cliënt ten behoeve van een andere persoon handelt, dan kwalificeert deze andere persoon ook als cliënt en gelden de verplichtingen ten aanzien van het cliëntenonderzoek uit de Wtt 2018 ook ten aanzien van deze persoon.

De volgende wet- en regelgeving is met name relevant:

- Artikel 1 Wtt 2018
- Artikel 27 lid 3 sub f Wtt 2018
- Artikel 1 Wwft

De volgende overige beleidsuiting is met name relevant:

- DNB Q&A/GP Wwft

Ratio

Het is van belang dat trustkantoren vaststellen of de cliënt voor zichzelf optreedt, om te voorkomen dat haar dienstverlening misbruikt wordt door criminele derden.

Good practice(s)

Good practice – Stromanrisico

Een trustkantoor heeft indicatoren opgesteld die wijzen op een 'stromanrisico', een verhullingsconstructie waarbij een persoon het doet voorkomen alsof hij voor zichzelf handelt, maar in feite handelt ten behoeve van een ander. Die indicatoren worden toegepast in het cliëntenonderzoek. Het gaat bijvoorbeeld om gevallen waarin de persoon bepaalde vragen niet kan beantwoorden, zoals over de herkomst van het geld, of wanneer er onduidelijke, onlogische redenen voor een transactie worden gegeven. Indien het trustkantoor naar aanleiding van het onderzoek vermoedt dat de cliënt een stroman is voor een derde dan behandelt het trustkantoor dat als een onacceptabel risico. Het trustkantoor doet ook een melding bij de FIU. Het trustkantoor legt vast in het acceptatiememorandum hoe zij het onderzoek heeft verricht en wat de uitkomst is.

3.6 Cliëntenonderzoek bij hoger risico

3.6.1 Verscherpt cliëntenonderzoek

Juridisch kader

De Wtt 2018 bepaalt dat in bepaalde gevallen verscherpt cliëntenonderzoek moet worden verricht. Te denken valt aan gevallen wanneer er bijvoorbeeld sprake is van een PEP. Met artikel 33 Wtt 2018 wordt aangesloten bij de artikelen uit de vierde anti-witwasrichtlijn en de Wwft met betrekking tot verscherpt cliëntenonderzoek.

Een trustkantoor is verplicht om een risicobeoordeling te maken voordat dienstverlening plaatsvindt.⁷⁸ Het trustkantoor stelt in de risicobeoordeling vast of er sprake is van een hoger risico dat betrekking heeft op de zakelijke

⁷⁸ Kamerstukken II 2017-2018, 34910, nr. 3, p. 61.

relaties of trustdiensten die naar hun aard een hoger risico vertegenwoordigen. In de vierde anti-witwasrichtlijn worden in bijlage III risicofactoren genoemd waarmee het trustkantoor rekening houdt. Ook in het geval een trustkantoor cliënten heeft die woonachtig of gevestigd zijn (dan wel hun zetel hebben) in een staat die is aangewezen als een staat met een hoger risico op witwassen of financieren van terrorisme, dient een trustkantoor aanvullende cliëntenonderzoekmaatregelen te nemen. Dit geldt daarnaast ook indien de doelvennootschap of de UBO van een cliënt of doelvennootschap in een hoog risico derde land woonachtig of gevestigd is.

De volgende wet- en regelgeving is met name relevant:

- Artikel 1 Wtt 2018
- Artikel 33 Wtt 2018
- Artikel 34 Wtt 2018
- Artikel 1 Wwft
- Artikel 8 Wwft
- Artikel 9 Wwft

De volgende overige beleidsuitingen zijn met name relevant:

- DNB Q&A/GP Wwft

Good practice (s)

Good practice – Review dienstverleningsdossier

Een trustkantoor heeft in haar beleid vastgelegd dat zij DVD's met een hoger integriteitsrisico ieder kwartaal reviewt. Indien er incidenten plaatsvinden is dit voor een trustkantoor een reden om over te gaan tot een extra ongeplande review.

3.6.2 Politiek prominente personen

Juridisch kader

Het is voor een trustkantoor verplicht om op grond van artikel 34 lid 1 Wtt 2018 door middel van passende risicobeheersystemen te bepalen of de cliënt, de UBO van de cliënt of de UBO van de doelvennootschap een PEP is.⁷⁹ Een PEP is een natuurlijke persoon die een prominente publieke persoon functie bekleedt of heeft bekleed. Voor de definitie van politiek prominent persoon wordt in de Wtt 2018 aangesloten bij de Wwft. Het Uitvoeringsbesluit Wwft 2018 geeft een nadere uitwerking van wat in elk geval beschouwd wordt als een prominente publieke functie. De Belastingdienst heeft een lijst opgesteld met prominente publieke functies in Nederland.⁸⁰

Op grond van de wet worden er geen nadere eisen gesteld aan de wijze waarop een PEP dient te worden geïdentificeerd. Een trustkantoor zal zich daartoe in de eerste plaats moeten baseren op de informatie die zij uit hoofde van het cliëntenonderzoek verkrijgt. Daarnaast kan een trustkantoor openbare bronnen raadplegen of informatie inwinnen. Van passende risicobeheersystemen wordt verwacht dat deze gebaseerd zijn op meerdere bronnen van informatie.⁸¹

Indien de cliënt, de UBO van de cliënt, of de UBO van de doelvennootschap een PEP is, moet een trustkantoor maatregelen nemen. Een trustkantoor dient voor het aangaan van een zakelijke relatie waarin een PEP bij betrokken is, goedkeuring te krijgen van een persoon die het dagelijks beleid bepaalt. Bovendien dient een zakelijke relatie met een PEP doorlopend aan een verscherpte controle en intensieve transactie-monitoring te worden onderworpen. Dit houdt in dat de intensiteit van deze doorlopende controle verhoogd is.⁸²

⁷⁹ Kamerstukken II 2017-2018, 34910, nr. 3, p. 61.

⁸⁰ Zie ook: https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/themaoverstijgend/brochures_en_publicaties/wwft-prominente-publieke-functies.

⁸¹ Kamerstukken II 2017-2018, 34910, nr. 3, p. 61.

⁸² Kamerstukken II 2017-2018, 34910, nr. 3, p. 62.

Indien de cliënt of de UBO niet langer een prominente publieke functie bekleedt, past het trustkantoor passende risicogebaseerde maatregelen toe. Dit doet het trustkantoor zo lang als nodig totdat deze persoon niet langer het hogere risico met zich brengt dat hoort bij een PEP, doch ten minste gedurende twaalf maanden. Uit de toelichting volgt dat mogelijke relevante risicofactoren hierbij zijn het type functie dat voorheen door de betreffende persoon werd bekleed en de mate van invloed die een persoon ook na het bekleeden van een politiek prominente functie nog kan uitoefenen.⁸³

Indien de cliënt of de UBO gedurende de zakelijke relatie een PEP wordt of blijkt te zijn, moet het trustkantoor onverwijld nadat hiervan is gebleken de aanvullende maatregelen toepassen.

De volgende wet- en regelgeving is met name relevant:

- Artikel 33 Wtt 2018
- Artikel 34 Wtt 2018
- Artikel 1 Wwft
- Artikel 2 Uitvoeringsbesluit Wwft 2018

De volgende overige beleidsuitingen zijn met name relevant:

- DNB Q&A/GP Wwft
- ML/TF Risk Factors Guidelines van de EBA
- Aanbeveling 12 en 22 van FATF Recommendations

Ratio

Vanwege de potentiële corruptierisico's en de daarmee samenhangende witwas- en reputatierisico's die verbonden zijn aan een PEP, vereist de Wtt 2018 bijzondere aandacht voor deze personen. Het is van belang dat een trustkantoor weet of zij met een PEP te maken heeft om de risico's beter te kunnen vaststellen en te beheersen.

⁸³ Kamerstukken II 2017-2018, 34910, nr. 3, p. 62.

⁸⁴ Het komt zowel voor dat landen lijsten met namen van PEPs publiceren als lijsten met functietitels die in dat land gezien worden als PEP. Zie ook FATF (2013), *FATF Guidance. Politically Exposed Persons (Recommendations 12 and 22)* Hoofdstuk 5, onder E 'Government Issued PEP-lists'. De Europese Commissie publiceert daarnaast ook een lijst met PEP-functies in EU-lidstaten, EU-instellingen, en van internationale organisaties.

Good practice(s)

Good practice – Aanvullende beheersmaatregelen

Een trustkantoor neemt aanvullende beheersmaatregelen die bestaan uit het stellen van aanvullende vragen, het stellen van grenzen aan transactiebedragen en het expliciet vooraf beoordelen van transacties die de PEP wil doen. Een trustkantoor maakt zelf de afweging in welke gevallen het risico nog beheersbaar en acceptabel is. Indien dit niet meer het geval is, beëindigt, weigert of beperkt het trustkantoor de dienstverlening. In alle gevallen is het van belang dat de afweging(en) die een trustkantoor maakt en de aanvullende beheersmaatregelen neemt goed worden vastgelegd.

Good practice – PEP screening

Een trustkantoor heeft een beleid op PEP-screening. Onderdeel hiervan is dat het trustkantoor zowel bij cliëntacceptatie als doorlopend toetst of de cliënt, doelvennootschap of diens UBO's als PEP kwalificeren. De PEP-screening bestaat onder andere uit:

- Screening tegen algemene en 'lokale' PEP-lijsten, waaronder functielijsten. Deze lijsten worden periodiek geaudit.⁸⁴
- Internetonderzoek naar (potentiële) cliënten met een publieke functie bijvoorbeeld via het lokale handelsregister om te bepalen of de publieke functie moet worden aangemerkt als een prominente publieke functie met de bijbehorende hogere corruptie- en reputatierisico's.
- Het hanteren van een gerichte vragenlijst tijdens het cliëntenonderzoek, onder meer om vast te stellen of sprake is van een familielid of naaste op wie de PEP-regels van overeenkomstige toepassing zijn.

- Het combineren van de PEP-screening met andere doorlopende screenings, zoals het ophalen van eventuele nadelige mediaberichtgeving.

Indien blijkt dat een cliënt, de UBO van de cliënt, of de UBO van de doelvennootschap op enig moment kan worden aangemerkt als PEP brengt het trustkantoor allereerst het risico in kaart. Vervolgens neemt het trustkantoor voor de PEP geldende en passende maatregelen en onderwerpt zij de PEP doorlopend aan verscherpte controle.

Good practice – Compliance

De compliancefunctie heeft een adviserende rol bij cliënten waarbij een PEP betrokken is. Het is van belang dat de compliancefunctie de middelen en de positie heeft om onafhankelijk te opereren zodat zij haar adviserende rol goed kan uitvoeren. De compliancefunctie kijkt actief mee bij de acceptatie van cliënten waar een PEP bij betrokken is en beoordeelt welke risico's het trustkantoor kan lopen bij acceptatie. Het advies van de compliancefunctie over de risico's wordt zwaarwegend meegewogen door het dagelijks beleid in de beslissing over de relatie.

Good practice – Verscherpt cliëntenonderzoek

Omdat een PEP in de basis een hoger risico vormt, heeft een trustkantoor specifiek aandacht voor de risico's. De intensiteit van het verscherpt cliëntenonderzoek naar de bron van de middelen en het vermogen hangt af van de risico's.

4 Vastlegging

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk komt het vastleggen van gegevens door trustkantoren aan de orde. De Wtt bevat onder meer verplichtingen ten aanzien van het vastleggen van gegevens in een DVD.

4.2 Vastlegging cliëntenonderzoek en dienstverleningsdossier

Juridisch kader

Artikel 37 Wtt 2018 verplicht dat een trustkantoor de gegevens vastlegt die het heeft gebruikt om te voldoen aan de verplichtingen inzake het cliëntenonderzoek. Het betreft zowel de informatie en gegevens die zijn verzameld uit hoofde van het cliëntenonderzoek, als een vastlegging van de maatregelen die daartoe door het trustkantoor zijn genomen. Deze informatie is met name van belang ten aanzien van onderdelen van het cliëntenonderzoek waarvoor een inspanningsverplichting geldt.⁸⁵

De bovenstaande gegevens moeten op grond van artikel 39 Wtt 2018 opgenomen worden in een DVD. Een trustkantoor dient per cliënt te beschikken over een DVD. Het DVD dient naast de gegevens die gebruikt zijn om te voldoen aan de verplichtingen inzake het cliëntenonderzoek, ook de overeenkomsten tussen het trustkantoor en de cliënt en de doelvennootschap te bevatten, evenals het acceptatiememorandum en informatie over de trustdienstverlening.⁸⁶ DVD's moeten permanent bij een trustkantoor aanwezig zijn en in elk geval vijf jaar bewaard worden na het beëindigen van de zakelijke relatie of het verlenen van de trustdienst.

Artikel 37 Wtt 2018 bepaalt dat de bij het cliëntenonderzoek gebruikte of verworven gegevens moeten worden vastgelegd en actueel gehouden worden. Dit laatste houdt in dat een trustkantoor periodiek de verzamelde gegevens controleert en bijwerkt. De bewaartermijn van een DVD bedraagt vijf jaar na het beëindigen van de zakelijke relatie of het verlenen van de trustdienst.

⁸⁵ Kamerstukken II 2017-2018, 34910, nr. 3, p. 63.

⁸⁶ Kamerstukken II 2017-2018, 34910, nr. 3, p. 63.

De volgende wet- en regelgeving is met name relevant:

- Artikel 37 Wtt 2018
- Artikel 39 Wtt 2018
- Artikel 1 Wwft
- Artikel 16 Wwft
- Artikel 33 Wwft
- Artikel 2 Uitvoeringsbesluit Wwft 2018

De volgende overige beleidsuitingen zijn met name relevant:

- DNB Q&A/GP Wwft

Ratio

De vastlegging van het cliëntenonderzoek draagt in belangrijke mate bij aan de risicobeoordeling van een trustkantoor ten aanzien van de voorgenomen dienstverlening aan een cliënt.⁸⁷ Een goede vastlegging van gegevens, in de vorm van een DVD, is van belang voor de voortdurende controle van de transacties van een doelvennootschap en om te controleren of die overeenkomen met de informatie die bekend is met betrekking tot de cliënt en trustdienstverlening. Daarmee is het DVD ook van belang voor identificeren en melden van ongebruikelijke transacties op grond van artikel 16 Wwft.

Een adequate vastlegging is niet alleen van belang voor het trustkantoor zelf, maar ook zodat een compliance officer of een auditor in staat is om in korte tijd kennis te nemen van de trustdienstverlening aan een cliënt, de daaraan verbonden integriteitsrisico's en de wijze waarop voldaan is aan de verplichtingen van de onderhavige wet.⁸⁸ Op deze wijze kan het trustkantoor voldoen aan zijn wettelijke verplichtingen, waaronder het vereiste van een integere en beheerste bedrijfsvoering.

⁸⁷ Kamerstukken II 2017-2018, 34910, nr. 3, p. 63.

⁸⁸ Kamerstukken II 2017-2018, 34910, nr. 3, p. 64.

Good practice(s)

Good practice – DVD doelvennootschap

Een trustkantoor verleent trustdiensten aan meerdere doelvennootschappen voor één cliënt. Het trustkantoor beschikt naast een actueel DVD voor de cliënt ook over een actueel DVD voor iedere afzonderlijke doelvennootschap. Het trustkantoor heeft de vereiste gegevens op een overzichtelijke manier vastgelegd in het DVD.

Het DVD is op een inzichtelijke, begrijpelijke en controleerbare wijze gestructureerd. Het trustkantoor heeft het dossier ingedeeld aan de hand van de wettelijke vereisten, waarbij zij ten aanzien van de resultaten van het cliëntenonderzoek per norm heeft beschreven welk onderzoek is verricht, welke documenten gebruikt zijn met een (te verifiëren) link naar de gegevens en wat de uitkomst van het onderzoek is. De uitkomst van het onderzoek komt overeen met wat het trustkantoor heeft opgenomen in het acceptatiememorandum.

Good practice – Gebruik applicaties en vastlegging

Het trustkantoor maakt voor het uitvoeren van het cliëntenonderzoek gebruik van een applicatie (of digitaal systeem), waarin zij tevens de resultaten van het cliëntenonderzoek vastlegt per cliënt en doelvennootschap evenals de door het trustkantoor gebruikte gegevens. De applicatie is zodanig ingericht dat een uitdraai in de vorm van een compleet, inzichtelijk, begrijpelijk en controlebaar dossier gemaakt kan worden per cliënt, waardoor zij voldoet aan het wettelijke vereiste om te beschikken over een DVD. Het trustkantoor heeft er daarnaast ook zorg voor gedragen dat de andere vereiste gegevens in het DVD zijn opgenomen. Het voorgaande stelt het trustkantoor bovendien in staat om het dossier zowel intern als extern te delen (met bijvoorbeeld met de auditor of de toezichthouder).

Good practice – Koppeling verschillende applicaties/systemen

Een trustkantoor slaat de informatie en documentatie uit het DVD van een cliënt op in verschillende applicaties (of digitale systemen). Het trustkantoor heeft de applicaties zodanig georganiseerd dat de informatie aan elkaar te koppelen is en het één DVD vormt. Daarnaast is het voor het trustkantoor mogelijk om het als één dossier aan te leveren aan de toezichthouder of een externe auditor. Hierdoor is het voor de externe auditor en de toezichthouder mogelijk om te controleren of het trustkantoor het cliëntenonderzoek heeft verricht en dat dit onderzoek geleid heeft tot het wettelijk bedoelde resultaat.

Good practice – Afweging van belangen

Een trustkantoor houdt in haar beleid omtrent het verzamelen en bewaren van gegevens en documenten naast de verplichtingen van de Wtt 2018 ook voldoende rekening met andere belangen, in het bijzonder belang van privacy.

5 Training en opleiding

5.1 Inleiding

Dit hoofdstuk gaat in op de opleiding en screening van werknemers en dagelijks beleidsbepalers van trustkantoren.

5.2 Opleidingsvereisten

Juridisch kader

Artikel 67 Wtt 2018 verplicht trustkantoren er zorg voor te dragen dat alle personen die voor het trustkantoor werkzaamheden verrichten, voldoende zijn opgeleid om de vereisten van de wet, bijvoorbeeld het verrichten van het cliëntenonderzoek, te kunnen naleven. Uit de toelichting op de wet volgt dat de opleidingsverplichting geldt ongeacht of de werkzaamheden worden verricht op grond van een arbeidsovereenkomst, of bijvoorbeeld in het kader van een uitbesteding- of agentuurovereenkomst.⁸⁹

Met het oog op snelle maatschappelijk en juridische ontwikkelingen moeten opleidingen periodiek gevolgd worden. In dit verband is het van belang ook te wijzen op eenzelfde verplichting uit hoofde van artikel 35 van de Wwft, die ook op trustkantoren van toepassing is. Trustkantoren dienen te waarborgen dat de personen die werkzaamheden voor het trustkantoor verrichten, zowel opleidingen volgen in het kader van de naleving van de onderhavige wet, als ook in het kader van de Wwft en van de Sw.⁹⁰

Uit de definitie van integriteitsrisico vloeit daarnaast voort dat in de opleiding voor zover nodig tevens aandacht moet worden besteed aan relevante aspecten van bijvoorbeeld het civiel recht en het (internationaal) belastingrecht.⁹¹ Als eerste onderdeel van de definitie van integriteitsrisico geldt immers het gevaar van ontoereikende naleving hetgeen bij wettelijk voorschrift is voorgeschreven. Als tweede onderdeel van integriteitsrisico wordt onderscheiden

⁸⁹ Kamerstukken II 2017-2018, 34910, nr. 3, p. 81.

⁹⁰ Kamerstukken II 2017-2018, 34910, nr. 3, p. 81.

⁹¹ Kamerstukken II 2017-2018, 34910, nr. 3, p. 81.

het risico van betrokkenheid van het trustkantoor of zijn medewerkers bij handelingen die op een dusdanige wijze ingaan tegen hetgeen volgens het ongeschreven recht in het maatschappelijk verkeer betaamt, dat hierdoor het vertrouwen in het trustkantoor of in de financiële markten ernstig kan worden geschaad. Het ligt voor de hand dat ook dit element terugkomt in de opleidingen. Hierbij kan worden gedacht aan een module over ethiek die door een expert in dat gebied wordt verzorgd.⁹²

Trustkantoren dienen zoals hiervoor genoemd ook te voldoen aan de Wwft. De opleidingsverplichting op grond van de Wwft komt grotendeels overeen met de Wtt 2018, maar bevat ook enige verschillen. De opleidingsverplichting op grond van de Wtt 2018 ziet op de bij of krachtens de Wtt 2018 gestelde regels, terwijl de opleidingsverplichting van de Wwft ziet op de bepalingen van de Wwft. Anders dan de Wwft, kent de Wtt 2018 daarnaast geen expliciete doorlichting verplichting, die instellingen verplicht dagelijks beleidsbepalers en bepaalde werknemers te screenen. Trustkantoren zullen onverkort aan zowel de opleidingsverplichtingen van de Wwft als de Wtt 2018 moeten voldoen.

In de Q&A/GP Wwft heeft DNB vier good practices geformuleerd, waaronder een good practice die ziet op de invulling van de doorlichting verplichting. Deze good practices zijn in zijn geheel relevant voor trustkantoren.

De volgende wet- en regelgeving is met name relevant:

- Artikel 1 Wtt 2018
- Artikel 14 Wtt 2018
- Artikel 67 Wtt 2018
- Artikel 35 Wwft

De volgende overige beleidsuitingen zijn met name relevant:

- DNB Q&A/GP Wwft

⁹² Kamerstukken II 2017-2018, 34910, nr. 3, p. 81.

Good practice(s)

Good practice – Concreet opleidingsprogramma en aanbod

Het opleidingsprogramma van een trustkantoor bevat een concrete uitwerking van de verschillende opleidingen die zij aan haar medewerkers en bestuurders aanbiedt. Het trustkantoor heeft in het opleidingsprogramma vermeld welke opleidingen verplicht zijn en welke opleidingen facultatief.

Uit het opleidingsprogramma van het trustkantoor volgt dat zij haar medewerkers en bestuurders verplicht om jaarlijks een cursus over ontwikkelingen op het gebied van de Wtt 2018, Wwft en Sw te volgen. Het trustkantoor verplicht medewerkers die zich voornamelijk bezig houden met fiscale vraagstukken, ook jaarlijks een specialistische cursus op het gebied van de (internationale) belastingwetgeving te volgen. De inhoud van de aangeboden trainingen worden periodiek geëvalueerd.

Good practice – Verantwoordelijkheid

Van iedere opleiding die het trustkantoor laat verzorgen, wordt een deelnemerslijst bijgehouden. Deelnemers ontvangen na afloop van de opleiding een bewijs van deelname.

Een leidinggevende van de afdeling HR van het trustkantoor is verantwoordelijk voor het actueel houden van het overzicht waaruit blijkt welke opleidingen zijn gevolgd en door wie. Het bestuur wordt ieder kwartaal geïnformeerd over de status van de gevolgde trainingen. Het trustkantoor neemt maatregelen tegen werknemers die verzuimen de vereiste trainingen te volgen.

Afkortingenlijst

Btt 2018	Besluit toezicht trustkantoren 2018
DVD	Dienstverleningsdossier
EBA	Europese Bankenautoriteit
FATF	Financial Action Task Force
FIU	Financial Intelligence Unit, of Financiële inlichtingen eenheid
KvK	Kamer van Koophandel
PEP	Politically exposed person, of politiek prominent persoon
Rtt 2018	Regeling toezicht trustkantoren 2018
SIRA	Systematische integriteitsrisicoanalyse
Sw	Sanctiewet 1997
UBO	Ultimate Beneficial Owner, of uiteindelijk belanghebbende
Wtt 2018	Wet toezicht trustkantoren 2018
Wwft	Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme

Begrippenlijst

Begrip	Uitleg
Beleid	Procedures, processen en maatregelen als bedoeld in artikel 14 Wtt 2018.
Grensoverschrijdende structuur	Een samenstel van juridische entiteiten die in meer dan één lidstaat van de Europese Unie (EU-lidstaat) of een EU-lidstaat en een derde land zijn gevestigd.
Pre-transactiemonitoring	Transactiemonitoring voordat een transactie is uitgevoerd.
Post-transactiemonitoring	Transactiemonitoring nadat een transactie is uitgevoerd.
Three lines of defense	Een organisatiestructuur met een eerste lijn, tweede lijn en derde lijn, waarbij iedere lijn eigen taken en verantwoordelijkheden heeft ten aanzien van het beoordelen en beheersen van risico's binnen het trustkantoor.
Transactie	Handeling of samenstel van handelingen van of ten behoeve van een cliënt waarvan de instelling ten behoeve van haar dienstverlening aan die cliënt heeft kennisgenomen.

De Nederlandsche Bank N.V.
Postbus 98, 1000 AB Amsterdam
020 524 91 11
dnb.nl

Volg ons op:

 LinkedIn

 X

 Instagram

DeNederlandscheBank

EUROSYSTEEM